

BIBL. DO MUSEU

N.º 798

Est. 7

Tab. 1

Coimbra

INST. ANTR.

N.º 1221

Est.

Div.

Tab. 1

COIMBRA

ALBION

ARISTOTELIS
OPERA.

ARISTOTELIS

OPERA

ARISTOTELIS

OPERA OMNIA, GRÆCE ET LATINE.

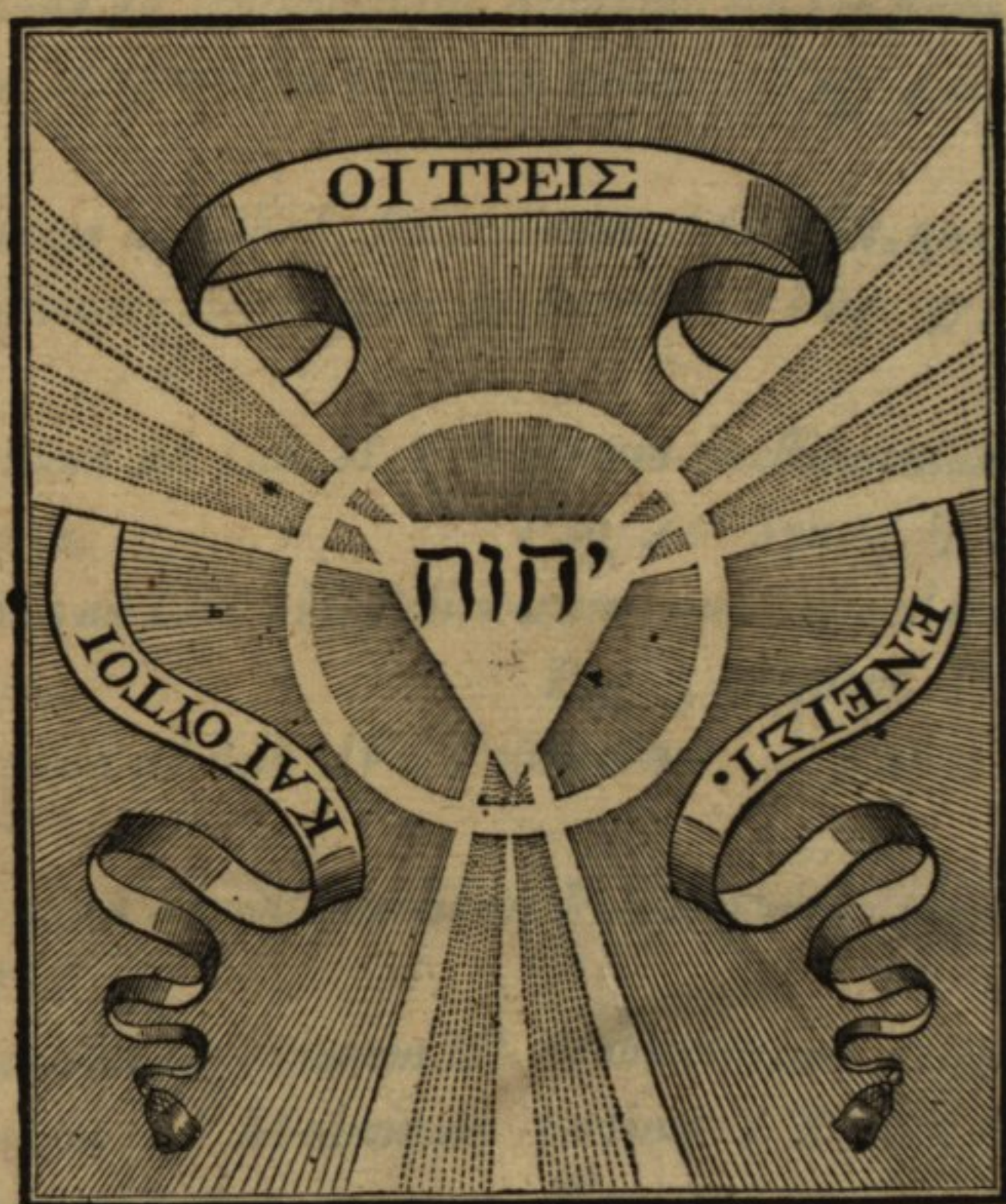
DOCTISSIMORVM VIRORVM INTERPRETATIONE
& notis emendatissima, & nunc tandem in quatuor Tomos distributa.

GVILLELMVS DV-VALLIVS REGIS CHRISTIANISSIMI CONSILIARIVS

*& Medicus tertio recognouit, Synopsis analyticam adiecit, nouis disquisitionibus,
notis, & Appendicibus illustrauit.*

CVM TRIBVS INDICIBVS.

Quæ huic Editioni accesserunt pagina proxima indicabit.

PARISIIS,

Apud { IOANNEM BILLAINE.
SIMEONEM PIGET. } Viâ Iacobeâ.
FREDERIC. LEONARD. }

M. DC. LIIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Da Simoes de M. dos Conegos Regulares

ARISTOTELIS

OPERA OMNIA

GRAECIS ET LATINE

DOCTISSIMO RVM. WILHOLM. INTERPRETATIONE

& notis emendatissimis, & punctandis in quatuor Tomos distribuitur.

EDITIO SECUNDA, AUCTORITATE REGIAE SOCIETATIS REGIAE ACADEMIAE SCIENTIARUM

INSTITUTAE, AD AUSTRIACAE IMPERII ACADEMIAM SCIENTIARUM

TRANSFERTA, AUCTORITATE REGIAE SOCIETATIS REGIAE ACADEMIAE SCIENTIARUM

INSTITUTAE, AD AUSTRIACAE IMPERII ACADEMIAM SCIENTIARUM

TRANSFERTA, AUCTORITATE REGIAE SOCIETATIS REGIAE ACADEMIAE SCIENTIARUM

PARISIENSIS

Apud SIMONEM LEONARDUM, Librarium, in Via Jacobae.

Museu e Laboratorio Antropologico da Universidade de Coimbra BIBLIOTECA

M. DC. LIII.

CM FRVILLOIO REGIS

Handwritten signature or note in cursive script.

CATALOGVS

SIVE SERIES TRACTATIONVM

NOVARVM, QVAS GVILLELMVS DV-VALLIVS

Auctor Synopses, nouissimæ huic editioni addit, & prædiam nouam partim, partim Appendices nouas ideo appellauit, quòd prioribus desint Editionibus.

- I. *Proædia noua ad Philosophiam, siue Appendix ad Apparatum, in duas columnas distributa. De Temperamento ad philosophandum idoneo. Pag. 28. Synops. Tom. I.*
- II. *Appendix noua ad Anthologiam Anatomicam De statu Aristocratico, siue Aristocratia Humani corporis. Pag. 49. Synops. Tom. II.*
- III. *Appendix noua ad Lib. I. Politicorum Aristotelis, quaestiunculas siue disquisitiones complectens selectiores. Pag. 37. Synops. Tom. III.*
- IV. *Appendix noua ad Lib. II. Politicorum quaestiunculas complectens selectiores. Pag. 46. Synops. Tom. III.*
- V. *Appendix noua ad Lib. III. Politicorum, quaestiunculas complectens selectiores. Pag. 59. Synops. Tom. III.*
- VI. *Appendix noua ad Lib. IV. Politicorum. Pag. 7. Synops. Tom. III.*
- VII. *Appendix noua ad reliquos libros Politicorum, pag. 89. Synops. Tom. III.*
- VIII. *Appendix noua ad sectionem XI. Problematum Aristotelis siue De Voce, vt ad Medicinam pertinet ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΙΑΤΡΟΛΟΓΙΚΟΝ. Pag. 2. Synops. Tom. IV.*
- IX. *Præfatio parenetica ad Phytologiam. Pag. 50. Synops. Tom. IV.*
- X. *Compendium Phytologicum, siue Doctrina de Plantis, generali ac expeditiore methodo nunc-primùm explicata, ad duos libros περί φυτῶν Aristoteli falsò adscriptos.*

XI. Qua tamen sub decima potest contineri, est Lexicon siue vocabularium Phytologicum.

XII. Est *Ἰνδερρον* siue Auctarium ad Synopsin, notas exponens selectiores. Fol. vlt.

CATALOGVS

SIVE SERIES TRACTATIONVM

NOVARVM, QVAS GVILLLMVS DV. VALIVS

Auctoris Synopsin, nouissimam hanc editioni addidit, & pro-
ferendam nouam partem Appendicis notas idco
appellauit, quod prioribus de hinc Editionibus

I. *Ῥοδία* noua ad Philosphiam, siue Appendix ad
Appendicem, in duas columnas distributa.
De Temperamento ad philosophandum idoneo.
Pag. 28. Synops. Tom. I.

II. Appendix noua ad Metaphysicam Anatomicam De hinc Aristo-
craticis, siue Aristotelis Humanum corpus. Pag. 49. Synops.
Tom. II.

III. Appendix noua ad Lib. I. Politicorum Aristotelis, quae
in hinc disquisitiones complectens selectior.
Pag. 37. Synops. Tom. III.

IV. Appendix noua ad Lib. II. Politicorum, quae in hinc comple-
ctens selectior.
Pag. 46. Synops. Tom. III.

V. Appendix noua ad Lib. III. Politicorum, quae in hinc comple-
ctens selectior.
Pag. 59. Synops. Tom. III.

VI. Appendix noua ad Lib. IV. Politicorum.
Pag. 7. Synops. Tom. III.

VII. Appendix noua ad sectionem XI. Problematum Aristotelis de
De Noc, ut ad Medicinam pertinet *ἸΧΘΥΑΖΜΑ*
Pag. 2. Synops. Tom. IV.

IX. Praefatio paruetica ad Phytologiam. Pag. 50. Synops. Tom.
IV.

X. Compendium Phytologicum, siue Doctrinae de Plantis generalis ac
expeditioris methodo mentis-primum explicita, ad duos libros usque
quae Aristotelis falso adscripta

I N D E X E O R V M Q V Æ
A R I S T O T E L I S P R I M O T O M O
C O N T I N E N T V R.

Synopseos Analyticæ vniuersæ doctrinæ peripateticæ pars prima, in hac vltima editione plusquam mediâ parte auctior, correctior & illustrior.		<i>G. Du Val author hanc vltimam editionem media parte auxit, correxit, illustrauit.</i>
Porphyrij Institutiones lib.	I.	
Categoria.	I.	
De interpretatione,	I.	
Analytica priora,	II.	
Analytica posteriora,	II.	<i>Iulio Pacio à Beriga interprete.</i>
Topica.	III.	
De reprehensionibus sophistarum,	VIII.	
Physicæ auscultationis siue de motu,	VIII.	
De cælo,	IV.	<i>Io. Argyropylo Byzantio interp.</i>
De generatione & corruptione,	II.	
Meteorologicorum,	IV.	<i>Francisco Vatablo interprete.</i>
De mundo,	I.	<i>Guillelmo Budæo interprete.</i>

Q V Æ S E C V N D O T O M O.

Synopseos Analyticæ vniuersæ doctrinæ peripateticæ pars secunda, in hac vltima editione plusquam mediâ parte auctior, correctior & illustrior.		<i>G. Du Val author hanc vltimam editionem media parte auxit, correxit, illustrauit.</i>
De anima.	III.	<i>Iulio Pacio à Beriga interprete.</i>
De sensu & sensili.	I.	
De memoria & reminiscencia.	I.	
De somno & vigilia.	I.	<i>Fr. Vatablo interpr.</i>
De insomniis.	I.	
De diuinatione per somnum.	I.	
De communi animalium motione.	I.	<i>Nicolao Leonico interpr.</i>
De longitudine & breuitate vitæ.	I.	
De iuuentute & senectute, vita & morte, & respiratione.	I.	<i>Fr. Vatablo interpr.</i>
De animalium incessu.	I.	<i>Nicolao Leonico interp.</i>
De spiritu.	I.	<i>Incerto interprete.</i>
De historia animalium.	X.	<i>Theodoro Gaza interprete, excepto libro X. Historiarum, cuius interpretres Iulius Caesar Scaliger.</i>
De partibus animalium & earum causis.	IV.	
De generatione animalium.	V.	
De miraculis auditis.	I.	
Physiognomicorum.	I.	<i>Incerto interprete.</i>

Quæstionum mechanicarum.	I. Nicolao Leonico interpr.
De iis quæ sub auditum cadunt.	I. Adriano Turnebo interpr.
De coloribus.	I. Calio Calcagnino interp.
De lineis infecabilibus.	I. Jul. Martiano Rota interpr.
Paraphrasis libri De lineis infecabilibus.	Iacobo Scheckio interpr.
De Xenocrate, De Zenone, De Gorgia.	Joan. Bernardo Feliciano interp.
Ventorum regiones & nomina.	

QVÆ TERTIO TOMO.

Synopses Analyticæ vniuersæ doctrinæ peripateticæ pars tertia, in hac vltima editione plusquam mediâ parte auctior, correctior & illustrior.	G. Du Val author hanc vltimam editionem media parte auxit, correxit, illustrauit.
Ethicorum Nicomachæorum Lib.	X. D. Lambino interprete.
Magnorum Moralium.	II. G. Valla Placentino interprete,
Eudemiorum.	VII. Incerto interprete.
De Virtutibus.	I. Symeone Gryneo interprete.
De Republica.	VIII. D. Lambino interprete.
Kyriaci Strozæ Politicorum.	II.
De cura rei familiaris.	II. Ioachimo Camerario interprete.
Artis Rhetoricæ.	III. Antonio Riccobono interprete.
Rhetorica ad Alexandrum.	I. Francisco Philelpho interprete.

QVÆ QVARTO TOMO.

Synopses Analyticæ vniuersæ doctrinæ peripateticæ pars quarta, in hac vltima editione plusquam mediâ parte auctior, correctior & illustrior.	G. Du Val author hanc vltimam editionem media parte auxit, correxit, illustrauit.
De Poetica Lib.	II. Antonio Riccobono interprete.
Problematum Sectiones.	XXXVIII. Theodoro Gaza interprete.
Metaphysicorum.	XIV. Bessarione interprete.
De Plantis.	II. Incerto Authore & interprete.
De secretiore parte diuinæ sapientiæ secundum Ægyptios.	XIV. Iacobo Carpentario interprete.
Index Authorum qui suis laboribus ac lucubrationibus Aristotelis libros ac philosophiam conati sunt illustrare.	Hosce indices Guillelmus du Val Pontizanus author nouæ huius & auctæ synopsis lucubrationibus suis adornauit.
Index alter quo declaratur quid sit à quoque è superioribus interpretibus in singulas Aristotelicæ Philosophiæ partes scriptum.	
Index rerum & Verborum quæ notatu digniora, in Aristotelis operum IV. tomis continentur.	

TYPOGRAPHVS

LECTORI CANDIDO.

I*N his interpretibus eligendis quos Græco contextui adiungere-
mus, ea fuit, Lector candide, mens nostra, id consilium, ut
optimos quosque & maximè in celeberrimis Academiis proba-
tos interpretes ascisceremus, spectis iis qui vel impolitiores e-
rant vel minùs fideles. Itaque, etsi non id nobis sumimus,
ut de doctorum virorum versionibus ferre sententiam velimus; non du-
bitamus tamen, æquum & peritum iudicem in plerisque libris esse nos quod
propositum erat, consecutos, iudicaturum. At contrà libri non pauci
fuere in quibus nobis aqua hæsit. Nam aut nullos omnino reperiebamus quo-
rum versio vel tolerabilis videretur; aut eorum certè copia nobis non erat: a-
liunde autem ut afferrentur, curare, hoc præsertim rerum statu, perquam
erat difficile. In ijs igitur libris quod unum potuimus, præstitimus: hoc est,
qualescunque interpretationes erant quas nancisci potuimus, eas adiecimus,
ne si pars operis sine interpretatione prodisset, deforme aliquid & iis minùs
utile, quorum studiis hac nostra editione consultum voluimus, extitisset. Por-
rò quæ sunt à nobis in hac editione præstita, ne te diutiùs morer, ipse compa-
ratione priorum editionum æstimabis. Vale candide & beneuole Lector, ac
laboribus nostris faue.*

SVMMA PRIVILEGII.

CAVTVM est auctoritate Christianissimi Regis Francorum & Navar-
ræ Ludouici XIII. ne quis in regno Franciæ, *Guillelmi Du Val Philosophiæ
Græcæ & Latinæ in Parisiensi Academia Regij Professoris & Doctoris Medicj tra-
ctatum cui titulus est, Synopsis analytica doctrinæ Peripateticæ, seu operum omnium
Aristotelis, unâ cum appendicibus atque in Aristotelem commentarijs*, quacumque
forma & charactere, per decem annorum spatium, ab ultimo editionis die
computandum, absque eius permisso excudere, diuendere, & distrahere au-
deat. Si quis secus fecerit, is non solum exemplarium publicatione, sed etiam
quantâ pro arbitrio videbitur pecuniâ mulctabitur, prout latius in ipso diplo-
mate declaratum est, dato Lutetiæ Paris. decimâ sextâ die Feb. anno Domini
millesimo sexcentesimo trigesimo septimo.

Signatum,

DE LALANE.

Eum ipsum tractatum *Synopses analytica* imprimi ac diuendi ab *Egidio Morel*
permisit idem *Guillelmus Du Val*, eumque solum uti hoc priuilegio voluit, da-
to in eam rem chirographo.

Hæc editio ad finem perducta est Calendis Decembribus anno Domini
M. DC. XXXVIII.

IUSTO ET PACIFICO

LVDOVICO XIII.

GALLIARVM ET NAVARRÆ

CHRISTIANISSIMO REGI.

ACCEDENTI mihi, quantâ animi demissione ac reuerentiâ
possum, ad Maiestatem tuam, REX CHRISTIANISSI-
ME, & Philosophiam Peripateticam, dignum Principe mu-
nus, offerenti; da quaeso, hanc veniam, ut quos sapientissimi Poë-
tae de Rege optimo aureolos versus, insignesque veterum senten-
tias, te pridem tenere egregiis verèque Regis factis tuis doces, eos
primo hoc aditu, si placet, usurpem. Regem non faciunt opes,
non vestis Tyriae color, non frontis nota Regiae, non atro nitida trabes:
Rex est, qui posuit metus, & diri mala pectoris: Rex est, iustitiae potens:
Rex est, cui, cum rectè faciat, charior vitâ est relligio & veritas; cuius
praeceptor, Deus; magistra, Recta ratio; socia, virtus; adstrictices, pax,
pudor, aequitas; scopus, Reipublicae salus; cui denique, (ut verbulo complectar
omnia,) una Sapientia cordi est. Enimvero de Regiâ dignitate, quam Maie-
stas tua felicissimè ac praclarissimè gerit & sustinet, dicere meritò licebit, quod olim
nobilis Heroïna, & Phocionis Athenarum ducis fortissimi coniux, Graecula cuidam,
ex Joniâ muliercula suas gemmas aureaque monilia iactanti dicitur respondisse: Mea,
autem, inquit, dactylia, & gemma, totumque vxorium decus ac ornamentum meum,
sapientia est, probitas & fortitudo Phocionis, optimi charissimique coniugis, quem vir-
tus sua fecit per viginti annos Atheniensium Imperatorem. Neque enim tanta digni-
tatis, quanta Regum est ac Imperatorum, splendor & gloria ex illâ rerum externarum
copiâ & ornatu, fulgente, inquam, purpurâ, ex pretiosâ chlamyde, auro, gemmis,
sceptro, tiarâ, diademate, aut vetere illo Persarum luxu ac delitiis, aut denique iis om-
nibus, quae inani quadam ostentatione & pompâ, spectantis populi atque idiotarum
perstringunt oculos; sed ex vnus praesertim amore Sapientiae (quae Pietatis, Iustitiae,
virtutumque omnium fons est) aestimari iure debet. Si delectamini sedibus & sceptris, ô Re-
ges populi, diligite Sapientiam, ut in perpetuum regnetis, inquit Sapiens Hebraeus, ipse Rex
Pacificus. Est enim candor lucis aeternae, & speculum sine maculâ Maiestatis Dei, & ima-
go bonitatis illius. Quasi Regnorum constantia felixque perpetuitas ab vnus Sapientiae cul-
tu tota dependeat: Atque idcirco Rex ipse Regum, Deus Opt. Max. Reges omnes tanquam
filiolos chariores inuitet ad Sapientiam, quod haec à primigenia illa infinitaque Diuitatis lu-
ce oriunda, Principum animos ita componat, illustret, instituat, ut diuinae illius πολιτείας,
quae humanarum gubernationum prima lex est, immesos ipsis proferat thesauros, iustas im-
perandi artes arcanaque sanctiora suggerat & explicet, atque ex feliciore quadam Dei ipsius
& rerum altissimarum cognitione, eiusdemque supremæ bonitatis ac iustitiae imitatione, ipsi

Deo reddat quàm simillimos. Hic quippe est Regiæ dignitatis apex, hoc fastigium, cul-
 ménque summum, quod qui assecuti sunt, quasi *Dij*, ut dicebat *Augustus Imperator*,
 inter ceteros habentur. Sed & hinc profectò Regij principatus miraculum intelligitur.
 Quòd enim unus omnibus imperet, quòd unus leges condat & edicta, quòd maria, terras,
 pacem, bella moderetur, quòd unius capite tot millium capita coërceantur, & sub com-
 mune quoddam obedientiæ iugum redigantur; Quòd denique unum metuant omnes, a-
 ment, colant, suspiciant, & quasi Deum inter homines venerentur; Id certè non ab armo-
 rum vi esse potest Politicisue artibus, ut profani homines putant, sed maximè à diuina il-
 la, totiùsque *Mundi* reëtrice sapientia, quam ut charissimam habent Principes; sic & in iis
 bonorum honorùmq; copiâ augendis, sese diuina prouidentia impensius ac liberalius solet
 occupare. Ex quo sanè potentissimi ac gloriosissimi Regni tui, **LVDOVICE REX
 MAXIME**, nostrique seculi felicitatem, quantam superior ætas obtinuit, obtinebit post
 te futura, mirari oportet neminem; qui eam ames, secteris, teneasque sapientiam, quæ
 veræ Relligionis adminiculo nixa, & Regiarum virtutum satellitio stipata, immortalis
 Deo supparem te faciat, & non modò auito illo & sanctiore maiorum tuorum titulo
 nominet *Christianissimum*, sed & tuo ipsius magno merito, ac rebus præclare gestis (quod
 in hoc tuæ adolescentiæ primæuo flore, uniuersus orbis admiratur) **IUSTVM** atque e-
 tiam **PACIFICVM** æternis indiget cognomentis. Quòd enim veri Dei vera co-
 gnitio & cultus apud tuos vigeat, quòd floreat *Orthodoxa fides*, stet, imò & augeatur
 in dies *Catholica Relligio*, antiqua *Gallorum* redeat pietas, triumphet in alta pace *Iu-
 stitia*, splendeant artes & litteræ, viuat *Academia Parisiensis*, publicus luxus reprimatur,
 singularia nobilium certamina coërceantur, amādetur à iudiciis iniquitas, virtus ametur, in
 honore sint sapientes, probi, seniores; ornentur etiam præmiolis eruditi: Quòd denique *Gal-
 lia* tua *Salomonis* & *Augusti* optimis olim imperiis felicitate par atque æmula sit in glo-
 riam, omnesque quotquot alit terra populos religione, virtute, doctrina, imò & fortunis
 superet & antecellat, id totum à Sapientia tua est, **LVDOVICE**, ab illis inquam, quæ
 tibi perpetuus liliorum amator & custos Deus feliciter suggerit & inspirat, ac per inte-
 gerrimos & cōsultissimos sacri tui cōsistorij senes, *νομολογας, & σοφιστας συμβουλῶν*,
 significat, consiliis longè sanctioribus: ut nunc celebre illud *Platonis* dictum experiamur
 verissimum, *Felicem esse Rempublicam*, in qua Reges philosophentur, id est, ex Sapien-
 tiæ legibus imperent, vel Philosophi regnent, id est, suis consiliis sub unius summo Princi-
 paturem administrent. Macte igitur **REX OPTIME**, illa tua regali Sapientia; Ma-
 cte illo tuo ingenio verè Philosophico, Macte veræ Relligionis serio amore, clementia, bo-
 nitate; Macte tandem iustitia illa tua singulari, in qua *σοφία δὲ πᾶσ' ἀρετῶν*, qua ni-
 mirum ita excellis, ut ea te non satis ornatum putes, nisi ceteris quæ ad tuam dignitatem
 spectant, virtutibus abundè fuerit cumulata: ut sic, honorifico æternoque, **IUSTI**, elo-
 gio decoratus, optimus simul, clementissimus, sapientissimus, omnique virtutum genere
 instructissimus & sis & habearis. O beata igitur nostra tempora Principe **LVDOVI-
 CO**, ô beatam Ecclesiam tam pio tamque forti Christiani nominis vindice ac defensore,
 ô beatissimam Galliam tam iusto Rege, tam sapiente, tam augusto. Eam ob rem quod de
 Roma illa vetere, mundi domina, dicebat *Rutilius*, id de te, **O REX OMNI OB-
 SEQUIO DIGNISSIME**, multo veriùs tua Gallia predicabit:

Quòd regnas minus est quàm quòd regnare mereris:

Excedis factis grandia fata tuis.

Jam verò cum ad sublimem illam regnandi Sapientiam, quæ pars est *Philosophiæ*
 altissima ac ferè diuinissima, magnum tota *Philosophia* præbeat adiumentum, cuius
 scilicet finis sit veritas, virtus, iustitia, pax, publica que omnium, & priuata singu-
 lorum felicitas; Ecce eam tibi, **REX SAPIENTISSIME**, supplex
 oblatum venio, longè amplissimam, & numeris omnibus partibusque suis, quod ad fie-
 ri veterum diligentia potuit, & tempora dederunt, absolutissimam; dignum ideo, si

quod aliud, Regiâ Maieſtate munus, eoque commendandum magis, quod prædẽ ſponſorẽque ſuum præferat Ariſtotelem illum, Philoſophorum Principem, ingeniorum verticem ſummum, de Philippo Macedone, de Alexandro Magno, de optimis quibuſque Regibus & imperiis, imò & de omni genere humano optimè meritum, non loquacem ſanè Graculum, res ineptas narrantem, aut inanes nugas ingerentem, ſed virum undequaue ſapientiffimum, de Deo, de Naturâ, de Moribus, virtute, beatitudine, rebus Politicis, regnandi artibus optimis grauiffimè differentem. Huius talis tantique viri, qui alioquin Ethnicus, & ſolo adiutus nature lumine, vnum Deum palam docuit, & inuitâ ſui ſeculi impietate profeſſus eſt; qui eundem æternum, immutabilem, optimum, maximũ, per ſe beatiffimum, actum purum, incorporeum, infinitâ virtute præditum, Mundi ſummum Rectorem, proborum hominum & ſapientum amatorem, improborum caſtigatorem iuſtiſſimum eſſe demonſtrauit; qui humanam felicitatem in Dei, rerumque altiffimarum contemplatione, & virtutis cultu collocauit, qui vitia omnia condemnauit, Politicas gubernationes, ad id quod iuſtum honeſtumque eſt, totiue Reipublicæ commodum & ſalutare, reuocauit, qui hominis ſummam perfectionem ad virtutis uſum perfectiffimum, gradumque ſupremum, *καλοκαγαθία* vocat, retulit; Huius inquam diuini Viri ac pænè Chriſtiani Philoſophiam Tibi affero vniuerſam, nouis luminibus ac notis, **ANALYTICAQVE SYNOPSIS**, quaſi admotâ ad reconditiorem doctrinam face perpetuâ, nunc primũ noſtro labore auctam & illuſtratam. Excipe oro, **REX CLEMENTISSIME**, ab humillimo Profeſſore tuo, quâ ſoles Regiâ benignitate omnia, & patere, precor, nomine diuæ Sapientiæ, per quam, beatiffimè regnas, vt quemadmodum in ſummis apicibus aurei illius candelabri, quod ſingulari ſuo artificio, myſticis que figuris Templum Salomonis mirificè decorabat, lampades ſeptem, quaſi ſtelle, fulgebant, ſacris lilijs per interiectas ſphæriculas innixæ; ſic & magni Ariſtotelis Philoſophia (cuius quot partes ſunt, tot ſtelle, tot lampades micant) auguſtiſſimæ tuæ Maieſtati conſecrata, noſtraque illâ Synopſi locupletata, Regijs illis liliorum Gallicorum apicibus, tuâ inquam auctoritate, gratiâ & fauore quaſi ſolidiore auro myſtici illius candelabri ſuſtineatur. Hoc ſi tua bonitas & clementia conſeſſerit, ſpero fore vt deinceps clariffimæ illius lampades, ſcientiæ ſcilicet omnes, tali loco poſitæ, non tuas duntaxat Pariſienſis Academiæ Regias ſcholas vberiori ac frequentiori lumine compleant ac recreent, ſed & diuinis ſuis nouisque ſplendoribus ab illo tuo Sole petitis Galliam, Europam, mundum denique vniuerſum, non ſine glorioſâ ac ſempiterna ſacraſſimi tui nominis memoria illuſtrent. Sic bene vale **REX IMMORTALITATE DIGNISSIME**.
Lutetiæ Pariſiorum tuæ Metropol. Anno Salutis humanæ 1618. Kal. Nouemb.

Tuæ Maieſtati addiſſimus ſeruus, & humillimus
ac fideliffimus ſubditus.

GVILLELMVS DV VAL.

ISAACI CASA VBONI

AD CANDIDVM ET ANTIQVAE

PHILOSOPHIÆ STUDIO SV M LECTOREM

PRÆFATIO.

ÆPENVMERO intuenti mihi in viros maximos maximisque ingenii præditos, qui post reuocata in lucem, quæ per diu sepulta fuerant, cum linguarum, tum omnium liberalissimarum artium ac disciplinarum studia, effloruerunt; admiratione digna res visa est, quid causæ sit, cur in aliis quidem scientiis & disciplinis omnibus quàm plurimi qui excellere, extiterint: in studiis verò philosophiæ, quibus humana omnis sapientia continetur, vel paucissimi. Nam quocumque te animo & cogitatione conuerteris, permultos admirabiles in quoque genere, non dicam mediocrium artium, sed etiam maximarum, & quarum cognitio difficilis meritò creditur, videbis. Ut enim de ea scientia primùm loquar quæ scientiarum omnium fastigium est & consumatio, & ut Plato loquitur, *ἡπιστάτης μαθημάτων*, quis est quin fateatur sacrosanctæ Theologiæ exquisitam cognitionem, haud minoribus constare laboribus, quàm aliæ cuiusvis scientiæ? Quis autem dubitet quin plurimos, eosque summos Theologos, & qui etiam cum veteribus patribus certare possint, nostra hæc, & patrum nostrorum ætas viderit? Iam vero cum latissimè pateat Iuris Romani scientia, sitque cum summis difficultatibus coniuncta; nemo tamen inficias ire queat, vel vnicam nostram Galliam, ut de aliis regionibus nihil dicam, summos tulisse viros qui cum antiquis Scæuolis, Labeonibus, Africanis, & Papinianis iure merito contendere & comparari posse videantur: Prorsus ut quod sua ætate de philosophia aiebat Aristoteles, meritò nunc de Iurisprudencia liceat augurari: quòd tanta paucis annis accessio facta sit, breui tempore absolutam eam fore. Quid illa humani generis conseruatricem, medicina? nonne in ea quoque qui excellere, & veterum Asclepiadarum gloriam æquarent, multos nostra hæc ætas vidit? In studiis verò linguarum, humanitatisque, ac totius antiquitatis, quæ studia etsi superioribus scientiis iure cedunt, eiusmodi sunt tamen, ut neque suis careant difficultatibus, nec sine industria saltem mediocri, diligentia verò & labore immenso, quisquam in iis possit excellere: In his igitur, quis ignorat, summos viros, ad miraculum vsque doctos, omnique laude dignissimos & extitisse, & nunc quoque extare? At verò in philosophiæ studiis excellentes viros si requiras, cum omnia diligenter lustraueris, haud tamen scio an non iure possis Satyrici poetæ illud *ἄρα ποδῶν*,

*Rari philosophi: numerus vix est totidem, quot
Thebarum porte, vel diuitis estia Nili.*

Imò res eò rediisse videtur, ut bene cum genere humano actum iri sit putandum, si singulis ætatibus singuli aut paulò plures excellentes philosophi, & qui tanti nominis mensuram impleant, inueniantur. Non enim de vulgari aliquo philosopho loquimur, quorum magna semper fuit copia, sed de eo qui neque illotis, ut aiunt, pedibus ad philosophiam sese contulerit: verùm iis præsiis probè instructus, quibus quisquis fuerit destitutus, nunquam futurus est grauiorum scientiarum *οὐκ ἐπιεικῆς ἐργασίας*: neque de eo qui aliquam philosophiæ partem sibi selegerit, in qua se exerceat: sed qui omnibus eius partibus, quæ mirificè inter se aptæ connexæque sunt, operam nauauerit: qui denique non ex cœnoso aliquo aut lutulento riuo scientiam hauserit: sed ex limpidissimis illis purissimisque philosophiæ fontibus, præstantissimis, inquam, & omni scientiarum genere refertissimis veterum sapientum monumentis. Tales igitur Philosophos omnibus fortasse sæculis raros, sicut etiam Imperator Seuerus in rescripto quodam ait, hoc nostro autem rarissimos esse, fatendū sanè est. Maius enim profectò est philosophia, quàm aut vul-

P R Æ F A T I O.

gus, aut multi etiã qui supra vulgus sapere deberent, opinentur: & quod M. Tullius de dicendi arte, longè minori iure dicebat, pluribus ex artibus studiisque collectũ: cuius splendore & diuinitatẽ videntur pleriq; hodie, qui se eius doctores profitentur, nunquã animo concepisse. Quorũ quidẽ videas alios in Logices gyris & mæandris miserè confenescere, neglectã interim earũ rerũ cognitione, absq; quibus esset, nullus Logices vsus, nulla aut necessitas, aut vtilitas foret. Quò enim Logica, nisi vt aditũ nobis ad sciẽtias, quarũ iure veluti i clauis & ianua esse cõsetur, patefaciat? Alios cernas qui Naturæ arcana, quorũ amœnissima est contẽplatio, nõ tã via & ratione, q. eorũ erat munus, possint suis vel lectorib⁹, vel audiorib⁹ explicare, quàm frivolis & ineptis quæstiunculis sese aliõsque implicare, diẽsq; totos in eo cõsumere, vt de omnibus sēper dubitẽt, nihil vnquã sciãt. Alii sunt, & ij quidẽ oppidò quã multi, qui quòd linguarũ aut nullã aut admodũ tenuẽ cognitionẽ habeãt, etiã nunc, in tanta literarũ luce, βαλδιμπαζμοῦσι, agrestẽ illã & degenerẽ atq; ineptã philosophiã colant: atq; etiã (quæ est eiusmodi hominũ scãuitas) in eruditissimos viros, qui studia sapientiæ è situ & squalore priorũ sæculorũ liberare nitũtur, insurgãt, honestissimõsq; eorũ conatus vltro irrisũ eant, nedũ ea laude quã merẽtur, afficiãt. Enim vero tolerandũ æquo animo fortasse istorum factũ videatur, qui nõ tã animi malignitate, quàm ignoratione, & eorũ culpa à quibus fuerũt in philosophiæ studiis eruditi, errãt, præ vrsana sophistarũ quorũdam amentia, peruersè ingeniosorũ hominũ, qui verè philosophiẽ simul & eius auctoribus ac βιβλαιωταῖς bellũ ausi sunt, bellũ nefariũ nunc nuper indicere. Illos intelligo qui cùm alios veteres plerosq; omnes, tũ Aristotelẽ maximè, summũ, bone Deus, virũ, & vnicã philosophiæ aquilã! omni calumniarũ genere vexare, odiũmq; illi & inuidiã apud minũs catos cautõsq; homines cõflare conati sunt: atq; vtinã conati tantũ essent, nõ etiã nunc conarẽtur. Adhuc enim ardet flãma illa siue incendiũ, quod patrũ memoria excitatũ, paucis annis per plerasq; omnes orbis Christiani Academias est grassatũ. Ad eò breui tẽpore sese extulẽre huius infelicis arboris rami: ad eòq; sophistis istis insanũ hoc ausum cessit feliciter: si felicitas ea est appellãda. Sed nimirũ, pleriq; hominũ, quod Venusinus poëta ait, cerei sumus in vitiũ flecti: facilẽq; errores & falsas opiniones admittimus, atq; altè in animos demittimus: veritati cõtrã aures forẽsque occludimus, & sicut elegãti Græcorũ prouerbio dici solet, ποσοι ἀπόλορ εις τὸ μάλιστα τιμὸν εἶρα. Atq; hæc ratio est, cur cùm pauci sēper fuerint, qui verè philosophiẽ studia amplecterẽtur, cõtrã noua ista, tã multos statim quàm nata est, sectatores inuenerit, & eos quidẽ ita cupidos, & amore ipsius ardentes, vt nihil suprã. Dicis immẽsum aliquẽ boni thesaurũ nactus esse, qui ei disciplinæ semel nomẽ manusq; dederũt: ita se, miseri, beatos putant, atq; ad eò prædicãt. Quod etsi mirũ sanè est, & omnibus legitimæ philosophiæ studiosis ex animo dolendũ; est tamẽ quod eos meritò cõsoletur, ac meliora sperare iubeat: Nã licèt ingēs est quæ ingentẽ hunc errorẽ fouet turba: turba tamen profectò est tantũ, & ἀμύστωι ἀνθρώπωι, qui nec Sophiæ nec Gratiis litarunt, ἔχρει: quos quidẽ vel melior institutio defecit, vel spes meliora cõsequẽdi. Ita enim fato nescio quo cõparatũ est, vt in studiis tantũ quisq; probeat, quãtum se posse assequi sperat. Deniq; vt prudẽter de aliis cũ Thebano vate doctissimus Galenus ait, καλὸς εἶς πύθωι, ὅσος πύθωι εἰ καλός. Nam cordatis quidem viris, & liberaliter educatis, quosque vel ingenij abundantia, vel diligẽtiæ fiducia ad spẽ meliorũ erexit, cõstanter videmus cùm vniuersam istorũ rationẽ improbari; tũ imprimis odio atque execrationi esse immanẽ illam, vt ipsi appellãt, libertatẽ, vt res clamat ipsa, licentiã ab animi impotẽtia summa profectã, qua isti calumniatores Aristotelis passim vsi sunt: quorũ libri, si nõ famosi libelli potius sunt appellãdi, vel eo nomine dignissimi me iudice sunt qui fiant ἠφαίστω βερεῖ. Nã quid obsecro aliud aut sentire aut dicere possis de iis quos effrænata quædã maledicendi libido eò euexit, vt summo & facundissimo philosopho, cuius oratio ad eò pura, casta, elegans, ac sæpe etiã venustatũ Atticarũ plena est, vt facilẽ quemuis ex Græcis oratoribus possit prouocare; ignorationẽ Græcæ, hoc est, vernaculæ linguæ obicere sustinuerint? O insignem hominum prodigorum nominis sui, vt modestissimè dicã, cõfidentiã! Itane verò, in tã erudito sæculo talia monstra reperiri poterunt? aut si reperta sunt, non statim tanquã interitũ literarũ breui imminentẽ portẽdentia, in nouas terras deportata sunt, & piacularibus sacris procurata? Pace vestra liceat dixisse, viri Principes, qui Reipublicæ clauũ tenetis: ipsi vestra indulgentia nõ philosophiã tantũ, sed omnia omnium scientiarum studia itis perditum. Nam si hæc, quæ sub falso libertatis nomine toleratur, licentia latius serpere permittatur, certũ est de studiis honestarum disciplinarũ ac scientiarũ etiã grauiorũ actum esse. Exiguũ enim tẽporis mediu, & statim, vt quisq; erit impudẽtissimus, & ad cõfingẽdas in veteres auctores calũnias ingenio paratissimo, ita plurimi à misera iuuetute, vt est illa ætas fraudibus sophistarũ obnoxia, fiet: is vnus doctor præstãtissimus habebitur: vnus ceu munere diuino terris concessus, coletur: denique vnus ille erit qui deturbatis, tanquam senibus aliquibus depontanis, de gradu suo veteris sapientibus, quos tot anteactorũ sæculorũ auctoritas cõprobauit, tot doctissimorũ virorũ iudiciũ cõfirmavit, vacuã eorũ possessionẽ occupet. Lõgè verò fallimur, si futurũ putamus, vt hac fini istorũ stet audacia: nã vt principia se dant, non est dubiũ quin qua temeritate in Aristotelẽ, Platonẽ, Ciceronẽ, aliõsq; doctissimos viros sunt debacchati, eãdẽ, aut maiore etiã, grauiore certè cũ periculo, eos quoque auctores aliquando inuadant, quorũ sacrosancta aucto-

ritas esse debet, multaq; in iis quæ fixa esse oportet atque *ἀκίνητα*, innouent: nolo enim dicere, multa iã eos innouasse, aut innouare certè voluisse. Quid enim est tã sanctũ, quod audaculi isti contaminare nõ ausint? quos quidẽ palã & passim audire est gloriãtes, quasi soli post homines natos reperti sint, qui sciẽtias & disciplinas omnes via & ratione aliis possint tradere. Tãta est vanorũ hominũ vanitas & *καυρόσυζησία*! qua quidẽ re meũ sēper iudiciũ fuit, nullã esse pestẽ humano generi perniciosiorẽ. Quibus de causis clarissimos doctissimosq; viros, qui vbiq; locorũ sapiẽtiã puriorisq; philosophiã simul & politioris literaturã studiis delectantur, etiã atque etiã rogatos obtestatõsq; velim, vt quo pauciores sunt qui verã philosophiã viã, arduã illã quidẽ primo aditu & salebrosã, sentibus etiã ac vepribus obsitã, sed per quã ad suauissima loca & amœnissima Tẽpe mox peruenitur, insistũt, eo fortiũs ipsi & animosius in præclaro instituto suo persistere velint: & vt cũ exẽplo suo adolescentibus honestissimis, quorum simplicitas sophistis istis quæ stui est, præant, inque rectã viam eos reducant: tum verò auctõritate etiã sua insanos corũ conatus infringant, qui philosophorum titulũ & nomẽ sibi arrogantes, germanã philosophiã funditus extirpare, & fidelissimos eius doctores ex animis & manib⁹ studiosorũ hominũ excutere atque extorquere omni opere adnitũtur: sua denique nauitate, industria, & solertia, cũ philosophiã ipsã augere & illustrare; tũ principũ philosophorũ Platonis & Aristotelis scripta pene diuina, & aduersus recẽtes istorũ aliorũq; his similiũ calumnias, defendere, & à priorũ sæculorum barbarie magis magisque vindicare pergant. Sanẽ enim nulla ratio est, nulla, inquã, qua omnes omniũ sophistarũ conatus facilius retũdi possint, quã si viri summi, quales nunc quoq; reperire liceat, suã industriã & ingenii aciem, ad verã philosophiã illustrandã, & aurea veterũ philosophorum scripta suo nitõri penitus restituenda seriò & sedulò cõtulerint. Nã id quidẽ parum dignè adhuc à doctissimis viris, qui post veluti renatas literas vixerũt, præstitum esse, vel noua hæc Aristotelis, vt de Platone nihil nunc dicã, editio, planum testatũmque faciet: quæ cũ eo cõsilio ab optimis viris & iuuãdæ rei literariæ cupidis esset suscepta, vt cum Græco contextu fideliorũ ac politiorũ interpretum versiones coniungerẽtur: vbi ad rem ventũ est, piget dicere quã pauci libri ita tractati à nostris hominibus & conuersi reperti sint, vt non adhuc eruditi alicuius, & industrii, nauique interpretis operam manũque desiderent. Ergo agite, doctissimi viri, qui quantum adhuc in hoc philosophico agro operis faciũdi supersit, probè cognitũ haberis, tanto operi vos accingite, eique manum ipsi quoque admouete: aut si iã admouistis, quod spes est factũ esse à quibusdam è vobis, qui nunquam nisi serò expectationi quam de se pridem concitarũt, satisfacient; nolite, obsecro, doctissimos vestros labores verè philosophiæ candidatis diutiũs inuidere. Vtinam verò, quod patrum nostrorũ memoria fuit in Anglia, etsi irritò conatu, à tribus viris, Latomero, Grocinio, & magnò illo Thoma Linacro institutũ, vt ad illustrandã Aristotelis philosophiã, & vertẽdos denuò eius libros, societatem iucundissimi & fructuosissimi laboris inirẽt: id, inquã, ò vtinã nostra hac ætate vigiliis & industria doctorũ qui nunc sunt virorũ, & magni alicuius Principis liberalitate effectũ liceat videre: Dux nãque & auctõr opus est: bonus nimirũ aliquis & literarũ ac boni publici amans Princeps, cuius auspiciis tam præclarũ & verè regiũ opus institui ac perfici possit. Quod bonũ immẽsum dũ adhuc expectatur, fruãtur interea homines Aristotelis amantes hac librorũ eius editione: Ad cuius expolitionẽ cũ ab amicis viris qui eam curarũt, etiã atque etiã rogatus essem velut symbolã conferre: etsi etiã iis adminiculis parum suffultus, quæ ad tantum opus desiderãtur, feci tamen non inuitus, vel vt amicorum hominũ voluntati, adedò præsertim honestæ, obsequeretur, & quo possẽm modo de tanto scriptore eiusque studiosis bene mererer, vt operam aliquam in recensendis ipsius scriptis ponerem: & cũ variantis scripturæ diuersitates, quas vel editionum collatio peperisset, vel aliquot veterum codicum, qui mihi ad manum erant, tum meas etiã locorum aliquammultorũ emendationes, ad oram libri annotarem. Quo in negotio (haud sanẽ ita facili ac nasutulis quibusdã scio videri, qui cũ sint ipsum ignauum fuci pecus, nihil aliud quã aliene industriæ monumenta dente Theonino rodere, & lioris atramento norunt perfundere) etsi nõ plus temporis est impensum, quã quantum partim operẽ vix aliquando interiungentes, partim aliã occupationes nobis concedebant: spero tamen non defuturos gratos homines, qui nostro hoc labore se adiutum iri fateantur: ac proinde gratiã nobis aliquam habeant. Is enim auctõr est Aristoteles, quem vel minimum iuuisse aliquam fortasse laudem mereatur: nedũ tot locis emendasse, quot sunt à nobis partim librorum ac vet. interp. ope, partim alia ratione correcti, & in integrum restituti; scẽdè in omnibus edit. ne ea quidem excepta quæ nuper ab eruditissimis hominibus est profecta, deprauati. Quamobrem vnum illud certè assecutũ me spero & confido, nemo vt inueniri queat cuius animus tantis inuidiã angustis cõtineatur, quin nostrum hoc in Aristotelem studium, & qualemcunque ei nauatam impensãque à nobis operam æqui bonique consulat, & benignè interpreteretur. Et verò, quod præfiscinè dictũ sit, non ita de nostris studiis desperamus, vt non maiora his, & polliceri *αὐτῷ καὶ*, & fauẽte diuina eiusdem clementia, suo etiã tempore reapse præstare, atque in communem seueriorum Musarum sacris operatæ iuuentutis vtilitatem, euulgare possimus. Vale lectõr, Ex musæo nostro, Idibus Martiis. C I O. I O. X C

GVILLELMVS DV - VALLIVS

LECTORI PHILOSOPHIÆ STUDIOSO.

NEOPTOLEMVS apud Ennium philosophari sibi ait esse necesse, sed paucis. Nam omnino, haud placere. Sententiam hanc non planè probat M. Tullius, qui cùm necesse sibi arbitretur philosophari; Nam quid possum, inquit, praesertim nihil agens, agere melius? Non tamè paucis, ut ille: Difficile enim est in Philosophiâ pauca esse ei nota, cui non sint aut pleraq; aut omnia: Excusat tamen mox vitam actuosam aliisque distractam curis: Sed in vita, inquit ille ipse, occupatâ, atque, ut Neoptolemi tum erat, militari; pauca ipsa multum saepe profunt, & ferunt fructus. Rectè

id quidem & sapienter. Sic enim licebit omnibus philosophari; Otiosis quidem, ut Sacerdotibus olim Ægyptiis, atque etiamnum iis qui nec Reipublicæ nec quæstui vacant, liberalius; sed hi sunt perpauca: Occupatis verò, qui longè plures, parcius. At prodesse pluribus, est sanè præstabilius. Bonum quippe quo communius, eo melius. Præterea feruendum scenæ & tempori, suisque hominibus. Quòd si philosophari commodum est & salutare, liberisque hominibus dignissimum, qui sese à profanâ plebe, ut à bestiâ, solius Philosophiæ (quo nomine scientiam & virtutem intelligo) ope secernunt; profectò ea potiùs attingenda est ac vel leuiter degustanda, quàm omnino relinquenda: cui scilicet ut honestæ ac formosæ virgini vel vnum osculum libare multo sit iucundius & gloriosius, quàm viliores illas artes etiam totas complecti. Est hoc sæculum ut viuacissimorum ingeniorum ferax, sic & compendiorum, ac breuitatis amantissimum: Vt non absurdè possit vetus illud verbum vsurpari, nostris hominibus *πρόσιτον ἡμῶν παρτίς*. Fuit sanè & olim amica breuitas, odiosa prolixitas. Laudata fuere parua Phidiæ sigilla, vascula Mentoris, formicæ eburnæ Callicratis, nauis & quadriga Myrmecidis, quarum hanc cum aurigâ, alis suis musca inregebat, illam apicula pennis abscondebat. Sed nunc pane omnes breuitatem adoramus, & quasi præcepto Virgilij auscultantes, Laudamus ingentia rura, exiguum colimus: magna volumina miramur, sed compendia sectamur. Nec fortè immeritò, ipsâ scilicet nos veluti commonente naturâ, quæ nusquam magis, ut dixit Plinius, quàm in minimis est tota: ita ut hominem ideo Principem suum agnoscat, quòd ipse sit magni mundi rerumque omnium breue quoddam compendium. His causis incitatus, Lector beneuole, hanc Doctrinæ Peripateticæ Analyticam Synopsis instruxi & adornavi, ut nempe paucis, & clarè minimòque etiam labore philosopheris. Hoc, inquam, efficere conatus sum, nescio an præstiterim. Quod si præstare non potuerim, satis mihi est si viam primus monstrauerim. Saltem aliquâ ex parte profuero occupatis. Sed & ut amantes, quæ possidere nequeunt, imaginibus imitantur: sic qui scientias amant, & sapientiæ sunt cupidi, quam tamè ampliorem non liceat *κατ' ὄχλον* obtinere, hac nostrâ Synopsi tanquàm philosophiæ Tabellâ, eam utcumq; tenebunt & assequentur. Imò verò & lâpadè quasi è pharo iis præferet nostra illa Synopsis, qui Aristoteleæ Sapientiæ amplissimû Oceanû optant traicere, atque eius arcanos fontes lustrare ac perscrutari: quæ nimirum quasi Leucothea illa Homerica Vlyssi nigrum pontum trananti, velum substernat clarioris cuiusdam & expeditæ commentationis, ac perspicui si non florentissimi sermonis. Quid si & profutura sit doctioribus, & iam Philosophiâ imbutis, saltem in memoriam? Etenim grauissima illa Philosophiæ theoremata nisi subinde repetantur, facilè ex animo aliis præsertim rebus occupato elabuntur & auolant. Ego hoc sine feci, Lector candide, qui tibi, vno veluti conspectu, omnem Aristotelis Philosophiam exhibeam, & per argumenta breuiora complectar. Tuum est, si placet, oblatum vltro munus non parui sanè laboris (experiat qui volet, palma in medio posita est, *ἰδοὺ πόδος, ἰδοὺ πύδνα*,) æquo animo excipere, iisque, si vis, commodis frui, quæ præcipua ex Aristotele expectantur. Ne igitur diu te in hoc limine morer, qui scias in ianuis loqui nefas olim fuisse, accipe paucis omne consilium meum.

Aristotelis opera omnia, librosque quotquot extant, etiam qui ascriptitij sunt ac spurij, meâ Synopsi sigillatim & suo ordine complector: sed eos decurtatos & in compendij formam veluti reductos. Explico perspicuè & breuiter sententiam & decreta Aristotelis. Tango celebriores controuersias & illas *ἢ ἀρχαίων ἐπιτομὰς τοῦ αὐτοῦ ἐκασίας δόξαι*. Dissero pro rerum naturâ modò breuiùs, modò copiosius: ita ut quæ partes sunt Philosophiæ principes, eas vberioribus scholiis persequar: quæ minoris notæ, attingam tantùm, ac fere per periochas, atque, ut magnas vrbes Geographi solent, per minima puncta de-

signem. Aperio quidem ut possum luculenter, obscuriora & grauiora, sed seruatâ semper quam Synopses ratio deposcit, breuitatis lege. Quamquam videar fortassis, cum ceteros libros duntaxat recenseam, posuisse commentarios ad Isagogen Porphyrij, ad Categorias Aristotelis, librosque alios organi Logici: & ampliores adhuc ad libros octo Physicæ auscultationis, quatuor de Cælo, duos de Generatione & Corrupt. quatuor Meteororum, I. De Mundo, tres de Animâ, I. De Sensu & Sensili, I. De Memoriâ & Reminiscentia, I. De Somno & Vigilia, I. De Insomniis: item ad libros X. Ethicorum Nicomachiorum, & ad XIV. Metaphysicorum. Tandem vberimos ad VIII. Politicorum. Sed nullum tamen relinquo libellum sine sua quasi tesserâ & argumento. Interpono etiam meum de quibusdâ libris iudicium, & quasi adhibitâ censurâ à legitimo aliorum catalogo sepono, ut librum de Mundo ad Alexandrum (licet eum citet Stobæus ut Epistolam Aristotelis ad Alexandrum) lib. de Spiritu, lib. de Mirabilibus auditionibus, Fragmentum de iis quæ sub auditum cadunt, lib. secundum Oeconomicorum, duos de Plantis, quatuordecim de Secretiore parte Diuinæ Sapientiæ, secundum Ægyptios, quos non esse Aristotelis perspicuè doceo; cum interim eosdem suis etiam argumentis in gratiam scilicet Aristotelis, cuius nomine circumferuntur, illustrauerim. Sed & quatuor postremos Metaphysicorum libros nouâ serie dispono, illósque duos, qui hætenus habiti sunt vndecimus & duodecimus, facio decimumtertium & decimumquartum; & contrâ, duos alios qui crediti sunt decimus tertius & decimus quartus, vel etiam quia nonnullis ab ordine Aristotelicorum expuncti sunt, suis locis natalibusque restituo: neque tantum demonstro verè esse Aristotelicos, sed & tali serie ac loco debere disponi, eumque à me restitutum ordinem reuerâ sic ab Aristotele fuisse præstitutum. Et quia Aristoteles vir alioqui summus & incomparabilis lapsus fere est in rebus Anatomicis, & partium corporis humani descriptione, *Anthologiam* ideo *Anatomicam* ex magni Hippocratis & Galeni peritiorumque Medicorum scitis & doctrinâ plexam, eamque perbreuem appono, quasi Appendicem ad libros de Animâ, de Sensu & Sensili, de Historiâ, Partibus & Generatione Animalium, ut scilicet diuina illa & mirabilis *οὐλεργία*, & structura corporis humani, eiusque particule omnes tibi certius innotescerent, & ab iis caueres erroribus, licet rarissimis, in Aristotelis textu, de regio vnus cordis principatu, ortu venarum, & neruorum, principio sensus, sanguinis & motus. Præterea verò rerum præcipuarum quæ ab Aristotele tractantur, Græca vocabula, atque interdum sententias integras ex ipso contextu collectas ad margines Synopses sæpius adnoto. Denique vniuersam *Synopsin* meam distribuo in duas summas partes. Prior est Præfatio & Apparatus quidam siue Manuductio ad Philosophiam Aristotelis, ipsamque Synopsin, vndecim comprehensa dissertationibus, vbi de Philosophiâ eiusque definitione, subiecto, diuisione, origine, fine, & Catholicis quibusdam documentis, de Sectis Philosophorum, de Methodo, ingenio, & libris Aristotelis. Posterior est ipse commentarius, isque perpetuus in omnes Aristotelis libros, pro cuiusque ordine. Sed posteriorem hanc partem facio iterum duplicem, iuxta duorum Tomorum diuisionem. Prima eaque vberior & amplior est in libros priore Tomo comprehensos; altera in ceteros, qui posteriore Tomo continentur.

Atque hæc sunt, Lector Erudite & beneuole, quorum Te in ipso operis ingressu ac vestibulo visum est admonere, ut scilicet antequam vlteriùs progredere, quid à me in postremâ hac omniumque ornatissimâ Aristotelis editione præstitum esset, priùs intelligeres. Quod licet fatear esse exiguum (Synopsis enim est, non plenior Commentarius) non me tamen planè lusisse operam existimauero, si exemplo meo veluti classico quodam, viros eruditos eximiósque huius ætatis Philosophos (quos cum alibi gentium, tum maximè in Parisiensi Academia cæterarum principe, scio esse non paucos) incitauero ad summum illum Philosophiæ Dictatorum *Aristotelem* ornatiùs vberiusque expoliendum ac illustrandum. Bene vale lector humanissime. Datum Parisiis Idibus Nouembris, Anno redemptionis humanæ 1618.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ,

ΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΔΙΟΓΕΝΗ ΤΟΝ ΛΑΕΡΤΙΟΝ.

A R I S T O T E L I S

VITA AVCTORE DIOGENE LAERTIO.

Interprete Isaaco Casaubono.

ARISTOTELES A
filius fuit Nicoma-
chi & Phæstiadis ,
patria Stagirites. Ni-
comachus autem , à
Nicomacho Machao-
nis filio , cui pater

Æsculapius , originem traxit , teste Hermippo in libro De Aristotele : fuit-
que Amyntæ Macedonum regi fami-
liaris , quippe amicus eius simul & me-
dicus. Fuit Aristoteles vnus ex omnibus
Platonis discipulis , qui præceptoris do-
ctrinam optimè imbiberet : in loquen-
do balbutiens , vt Timotheus Athenien-
sis ait in libro De vitis. Crura etiam ha-
buit gracilia , vt aiunt , oculos paruos :
veste vtebatur eximia , annulos gestabat ,
comam tøndebat. Filium quoque Ni-
comachum nomine ex Herpylide pel-
licè sustulit , teste Timotheo. A Plato-
ne adhuc viuente defecit : itaque dixit
se illum aiunt , Aristoteles calce nos pe-
tiit , vt pulli solent matrem , vbi
sunt in lucem editi. Refert Hermip-
pus In vitis , dum Aristoteles lega-
tione fungitur , ab Atheniensibus ad
Philippum missus , Xenocratem inter-
ea scholæ quæ fuit in Academia ,
scholarcham factum fuisse : Illum igitur
reuersum , cum videret scholam
eam ab alio occupatam , ambulatio-
nem quæ in Lyceo erat , sibi delegisse ;
atque ibi solitum ad eam vsque horam
quæ vnctioni erat dicata , deambulan-
do , cum discipulis suis philosophari : vnde Peripateticus fuerit appellatus. Alii
scribunt , Aristotelem , dum Alexandro , qui recens ex morbo conualuerat , comes

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Νι-
κομάχου , καὶ Φαιστιάδος ,
Σταγείτης. ὁ δὲ Νικόμα-
χος ἦν ἀπὸ Νικομάχου
τῆς Μαχάουος τῆς Ἀσκλη-
πιοῦ , κατὰ Φησιν Ἐρμίππου ἐν τῷ περὶ
Ἀριστοτέλους· καὶ συνέβη Ἀμύντα ὁ Μα-
κεδόνων βασιλεῦς , ἰατρὸν καὶ φίλον ἔχειν.
ὅστις γνησιώτατος τῷ Πλάτωνος μαθητῷ·
καυλὸς τὴν φωνὴν , ὡς φησὶ Τιμόθεος ὁ
Ἀθηνῶνος ἐν τῷ περὶ Βίων. ἄλλα δὲ ἴσχυ-
σκελῆς , φασὶν , ἠὲ καὶ μικρόμματος , ἐσθῆτί
τε ἔπισημῶν χρωμάτων , καὶ δακτυλίοις καὶ
κουραῖς. ἔχει δὲ [καὶ] υἱὸν Νικόμαχον ἔξ Ἐρ-
πιλίδος τῆς παλακῆς , ὡς φησὶ Τιμόθεος.
ἀπέβη δὲ Πλάτωνος ἐπὶ αἰώντος. ὥστε φα-
σὶν ἐκείνον εἶπεν , Ἀριστοτέλης ἡμᾶς ἀπέ-
λάκτισε , κατὰ φρεὶ τὰ παλαιὰ ἡγηθέντα ,
τὴν μητέρα. φησὶ δὲ Ἐρμίππου ἐν τοῖς
Βίοις , ὅτι παρὰ τὸν αὐτὸν παρὰ Φίλιπ-
πον ὑπὸ Ἀθηνῶνων , ἡγεμένης ἐγένετο τῆς
ἐν Ἀκαδημία σχολῆς Ξενοκράτης. ἐλθόντα
δὲ αὐτὸν , καὶ θεασάμενον ὑπὸ ἄλλοις τὴν
σχολὴν , ἐλέσθαι παρὰ τὸν ἐν Λυκείῳ·
καὶ μέχρι μὲν ἀλείμματος ἀνακρίνοντα ,
τοῖς μαθηταῖς συμφιλοσοφεῖν· ὅθεν παρὰ
τηνικὸν παρὰ τὸν αὐτὸν λέγουσι· οἱ δὲ , ὅτι ἐκ
νόσου παρὰ τὸν αὐτὸν Ἀλεξάνδρου συμπερῶν ,

Διελέγετο ἅπαντα ὅτις ἢ πλείους ἐγίνοντο ἤδη,
 ἔκαστος, εἰπών,

Αἰσχρὸν σιωπᾶν, Ξενοκράτη δ' εἶαν λέγειν.

καὶ πρὸς τοῖσι συνέγυμναζε τοὺς μαθητὰς,
 ἅμα, καὶ ῥητορικῶς ἐπασκάν. ἔπειτα μὲν
 τοὶ ἀπῆρε πρὸς Ἑρμείδην τὸν Ὀνοόχην Ἀ-
 ταρνέως ὄντα τύραννον· ὃν οἱ μὲν φασὶ πα-
 θικὰ γνέσθαι αὐτῷ· οἱ δὲ καὶ κηδύσαι
 αὐτῷ, δόντα πλὴν θυγατέρα ἢ ἀδελφιδῶν,
 ὡς φησὶ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖσι Πε-
 ρει ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων·
 ὅς καὶ δούλον Εὐβούλου φησὶ γνέσθαι τὸν
 Ἑρμείδην, γνῆ Βιθιωτὸν ὄντα, καὶ τὸν δε-
 σπότην ἀνελόντα. Αἰσιππος δ' ἐν τῷ
 πρῶτῳ βιβλίῳ παλαιᾶς τραγῳδίας φησὶν, ἐρα-
 θῶσαι τὸν Αἰσιππὸν παλακίδος τῆς Ἑρ-
 μείου. τῆ δὲ συγχωρήσαστος, ἐγνήμει τε αὐ-
 τῷ, καὶ ἔθυσεν ὑποχαιρών τῷ γυναικί, ὡς
 Ἀθῶναιοὶ τῇ Ἐλευσινίδι Δημήτρει· τῷ τε
 Ἑρμείᾳ παιδῶνα ἐγραψεν, ὅς ἐνδον γέγρα-
 πται. οἱ τὸν δὲν τε γνέσθαι ἐν Μακεδονίᾳ
 πρὸς Φιλίππῳ, καὶ λαβεῖν μαθητὴν πρὸ
 αὐτῷ τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον, καὶ ἀπῆσαι ἀνα-
 γῆσαι αὐτῷ πλὴν πατρὶδα, κατασκαφείσθαι
 ὑπὸ Φιλίππου, καὶ τυχεῖν· οἷς καὶ νό-
 μοις γίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ῥολῇ νομοθε-
 τῶν, μιμούμενον Ξενοκράτην, ὥστε καὶ
 δέκα ἡμέρας ἄρχοντα ποιεῖν. ὅτι δὲ ἐδό-
 χει ὅτι καὶ αὐτῷ συγγενῆσθαι Ἀλεξάνδρῳ,
 ἀπῆρεν εἰς Ἀθῶνας, συστήσας αὐτῷ τὸν συγ-
 γνῆ Κασσιανὸν τὸν Ὀλυθῖον· ὃν καὶ πρὸ
 ῥητορικώτερον λαλοῦντα τῷ βασιλεῖ,
 καὶ μὴ πειθόμενον αὐτῷ, φασὶν ὅτι πηλῆξασ-
 τα εἰπεῖν.

Ἰλιάδ. σ.

Ὡκύμωρος δὴ μοι τέχης ἔσεται, οἷ' ἀγ-
 ρύεις.

καὶ δὴ καὶ ἐγνήμει. δόξας γὰρ Ἑρμολάῳ
 συμμετεγχεῖναι τῆς εἰς Ἀλέξανδρον ὅτι-
 σουλῆς, ἐν σιδῆρῳ περὶ γαλακτῆρα,
 φησὶν καὶ ἀχέμιστος. καὶ τέλος λέοντι πα-
 ραβλητῆς, οὕτω κατέφρασαν. ὁ δὲ οὖν
 Αἰσιππὸς ἐλθὼν εἰς τὰς Ἀθῶνας, καὶ
 περὶ πρὸς τοῖσι δέκα τῆς ῥολῆς ἀφηγη-
 σάμενος ἔτη, ὑπεξῆλθεν εἰς Χαλκίδα,
 Εὐρυμέδοντος αὐτὸν τῷ ἱεροφάντου δίκῳ
 εἰσεθείας γραμματικῶν, καὶ Δημοφίλου,

A adesset deambulanti, solitum cum eo de
 certis rebus disputare: cæterum ubi pau-
 lō frequentior auditorum fuit cœtus, se-
 dere cœpisse, ac dixisse,

Turpe est silere dum docet Xenocrates.

Discipulos autem suos contra propo-
 sitam thesim docens differere, simul in
 arte Rhetorica eos exercebat. Postea
 autem ad Hermiam eunuchum Atar-
 nei tum tyrannum profectus est: quem
 sunt qui dicant ab eo turpiter amatum:
 alii cum Aristotele affinitatem iunxisse,
 tradita illi in uxorem filia sua, aut ne-
 pte, ut auctor est Demetrius Ma-
 gnes, in libro De poëtis & aliis scri-
 ptoribus qui eodem nomine sunt ap-
 pellati. Is hoc quoque addit, Her-
 miam, genere Bythinum, Eubuli ser-
 uum, dominum suum occidisse. Ari-
 stippus libro primo de veterum luxu scri-
 ptum reliquit, deperisse Aristotelem
 Hermiæ pellicem: quam etiam eius-
 dem concessu duxerit: ex eaque re
 tantam voluptatem eum cepisse, ut
 mulierculæ illi sacra fecerit qualia A-
 thenienses Cereri Eleusiniæ: quin &
 Hermiæ ipsi psanem cecinisse, quem
 infra descripsimus. Post illa venisse
 dicitur in Macedoniam ad Philippum,
 qui filium illi suum Alexandrum in
 disciplinam tradiderit: petentique ut
 patriam Stagira, quam ipse Philip-
 pus euerterat, restauratam vellet, an-
 nuit. Itaque restitutæ in integrum pa-
 triæ, Aristoteles, ut aiunt, auctor.
 Sed & in schola sua leges tulisse dici-
 tur imitatione Xenocratis: ita ut re-
 ctiores qui denis diebus regerent, crea-
 rentur. Postquam verò visus est sibi sa-
 tis cum Alexandro fuisse, Athenas se
 contulit, posito prius in gratiam apud
 Alexandrum Callisthene Olynthio co-
 gnato suo: quem aiunt quòd paullo li-
 beriùs cum rege loqueretur, neque ei
 obsequeretur, fuisse ab Aristotele ob-
 iurgatum, dicente,

*Mors te, gnate, manet cita, sic cum rege
 loquentem.*

E atque ita euenit: creditus enim
 conscius insidiarum fuisse, quæ ab
 Hermolao fuerant Alexandro stru-
 ctæ, pediculis ac squallore oblitus,
 in ferrea cauea iussus est circumfer-
 ri: tandemque leoni obiectus ita
 vitam finiit. Aristoteles igitur ubi A-
 thenas venit, scholæ ibi annos trede-
 cim præfuit: deinde impietatis ab Hiero-
 phanta Eurymedonte, (aut Demophilo,

V I T A.

sicut Favorinus ait in varia siue Omnigena historia,) arcessitus, quod diceretur in Hermia hymnum supra memoratum eecinisse, clam Athenis egressus, Chalcidem concessit: accedebat eò, quod eiusdem Hermia statua, quae erat in Delphico templo, epigramma huiusmodi curasset inscribendum:

*Hic iacet Hermias infanda caede peremptus
Persarum à senorege sagittiferum.
Non illum arma feri valuerunt perdere
Martis:
Perdidit at blandum nomen amicitiae.*

Ibi ergo cicutæ potu eduxit se è viuis Aristoteles, vt quidem ait Eumelus, libr. 5. Historiarum, annos natus lxx. qui etiam idem scribit, triginta annorum eum fuisse, cum ad Platonem accessit: magno vtrumque errore. Nam vixit quidem Aristoteles annos lxxij. tantum: decimosextimo verò ætatis Platoni se adiunxit. Hymnus de quo locutus sum, ita habet:

*O virtus quæ magnis laboribus constas
Generi mortalium:
Quæque pulcherrima res es, quam quisquam
tota vita parare sibi possit.
Tui causa ò virgo formosissima,
Vel mori in Grecia fœlix sors existimatur,
Nedum labores tolerare quamvis duros
Et intolerabiles. Talis tu
In animis hominum excitas
Spem fructus immortalis
Auroque potioris & parentibus,
Mollique somno.
Tui causa ò Virtus, & Hercules ille
Iouis filius,
Et Leda nati Dioscuri, multi perpeffi
sunt,
Præclaris facinoribus suis, tuam vim prædicantes.
Tui etiam desiderio, dum tibi seruiunt,
Achilles
Ajaxque, occubuerunt.
Tuam verò amabilem ob formam
Etiam Atarnei alumnus Hermias
Solis luce ac vita se priuauit.
Itaque clarus erit in posterum ob facta sua:
Musæque immortales eum decorabunt,
Mnemosynes filia,
Et Iouis Xenij iura colentes,
Et firmæ amicitiae officium præstantes*

Extat in Aristotelem quoque epigramma nostrum huiusmodi,
*Sacra Dea temerata querens morti cupiebat
Eurymedon mystes tradere Aristotelem:*

Tom. 1,

A ὡς Φοιν Φαβωρίνος ἐν Παντοδαπῇ ἰσοπέδιᾳ ἐπειδή τῶν ὕμνων ἐποίησεν εἰς τὸν ᾠθεῖρη μῦθον Ἑρμείας· ἀλλὰ καὶ ἐπίγραμμα ἐπὶ τῷ ἐν Δελφοῖς αἰδριδύπῳ, τοιοῦτον.

Τίνδε ποτ' οὐχ ὁσίως ᾠθεῖρας μακάρων
ἔμιν ἀγνῶ,
Ἐκτείνειν Περσῶν τοξοφόρων βασιλῆς.
Οὐ φθμερῶς λόγχῃ Φοῖνοῖς ἐν ἀγῶσι κερ-
τησας,

Αλλ' * ἀμύραν πῖσῃ χρυσάιδμος δολίων.

γρ. ἀμύρας φ. χ. δολίω. ἀλ. δολίως.

B εἰ ταῦτα δὲ πῶν ἀκόνιτον ἐτελεύτησεν, ὡς Φοῖν Εὐμηλος ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἰσοπέδιων, βιοῖς ἔτη ἐβδόμηκοντα. ὁ δὲ αὐτὸς Φοῖν αὐτὸν καὶ Πλάτωνι τριακοντούτῳ συζητῶν. ἀπατίστων. βεβίωκε γὰρ τρία μὲν ᾠθεῖρας ἐξήκοντα. Πλάτωνι δὲ, * ἐπιταχιδε-
κέτης σιῶν ἐστίν. ὁ δὲ ὕμνος ἐστὶ τῶν τῶν ἔσπον.

Mendosè vulgò, ἰσθ. καὶ ἄλλα ἐῖς αὐτῆς.

C Ἀρετὰ πολύμορθε
Γένε βροτῶν,
Θήραμα κάλλιπον βίω.
Σᾶς πέρι πῦρθε μορφᾶς,
Καὶ θανεῖν ζηλωτὸς [ἐν] Ἑλλάδι πότμος,
Καὶ πόνοις τλιῶν μαλθεῖς [ἐν] ἀκάρμα-
τας. Ἰεῖον

Επὶ φρένα βάλλεις
Καρπὸν τ' ἀθάνατον,
Χρυσὸν τε κρέατω, καὶ γυνέων,
D Μαλακταυγητοῖο ἢ ὕπνου.
Σθὲ δ' ἐνεχ' * ὁ Διὸς Ἡρακλῆος,
Λήδας τε κούρεσι, πολλ' ἀπέτλασθαι,
Εργῶν σθῆ * ἀγροβύοντες δυνάμειν.
Σοῖς τε πόδοις Ἀχιλλῆος,
Aίας τ' αἰδαο δόμοις ἦλθον.
Σᾶς δ' ἐνεκεν Φιλίου μορφᾶς
[Καὶ] Ἀταρνέως * ἐν ἔσφοσ
Ἀελίου χήρωσεν αὐγᾶς.

γρ. ἀγροβύοντες

γρ. ἔσφοσ

Τοίγχα αἰοίδιμος ἐργῶν
Aθανάτοί τε μὲν αὐξήσοισι Μοῦσαι,
E Μιαμοσιῶνας θυγατρῆς,
Διὸς-Ξενοῦ σέβας αὐξουσαι,
Φιλίας τε γῆρας βεβαίου.

Id est, Ego hoc nomine memoriam eius propagabo, qui olim & hospitio & amicitia eius sum usus.

ἔστι δ' οὖν ἐν εἰς τῶν ἡμῶν οὕτως ἔστιν.

Εὐρυμέδων ποτ' ἔμελλεν Ἀριστοτέλιω ἀσπείρας
Γεράφασθαι, Διοῖς μύσθας ὦν ᾠθεῖ-
πολος.

γρ. ὑπέφυγε
τῆτ' ἀκονίτι.
Ηγ. α.

Ἀλλὰ πῶν ἀκονίτων, * ὑπέφυγε τῆτ' ἀκονίτι

Ἦν ἄρα νικῆσαι συκοφάντας ἀδίκους.

τῆτον πρῶτον Φαβωεῖνος ἐν Παιδοδαπῆϊσθ-
εία, λόγον φησὶ δικαστικὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ συγ-
γραψάσαι, ἐπ' αὐτῇ αὐτῇ τῇ δίκῃ, καὶ λέγειν,
ὡς Ἀθλιῶσιν.

οδυσ. u. sed
vide locū.

Ὀχνη ἐπ' ὄχνη μεσίσκε, σῦκον δ' ἐπὶ
σύκῳ.

Φησὶ δ' Ἀπολλόδοτος ἐν Χρονικαῖς, ἤμη-
δῶσαι μὲν αὐτὸν τὰ πρῶτῳ ἔτει τῆς ἐνά-
της καὶ ἐνενηκστής Ὀλυμπιάδος. πρῶτα βα-
λεῖν δὲ Πλάτωνι, καὶ ἀφαιρῆσαι παρ' αὐ-
τὸν εἴκοσιν ἔτη, ἐπιτακτικῶς δεκάτη συστάντα,
καὶ εἰς τε Μιτυληνίῳ ἐλθεῖν ἐπὶ ἄρχον-
τος Εὐβούλου, τὰ τετάρτῳ ἔτει τῆς ὀγδόης
καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. Πλάτωνος δὲ τε-
λευτήσματος τὰ πρῶτῳ ἔτει ἐπὶ Θεοφί-
λου, εἰς Ἑρμείδῳ ἀπῆσαι, καὶ μείναν ἔτη
τεία. ἐπὶ Πυθοδώρῳ δ' ἐλθεῖν εἰς Φίλιπ-
πον, τὰ δεύτερῳ ἔτει τῆς ἐνάτης καὶ ἑκα-
τοστῆς Ὀλυμπιάδος, Ἀλεξάνδρου πεντηχά-
δεκα ἔτη ἤδη γεροντός. εἰς δὲ Ἀθλιῶσιν ἀφι-
κέσθαι τὰ δεύτερῳ ἔτει τῆς ἐνδεκάτης καὶ
ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ ἐν Λυκείῳ σχολά-
σαι ἔτη τεία πρὸς τοὺς δέκα. εἴτα ἀπαῖσαι
εἰς Χαλκίδα τὰ τρίτῳ ἔτει τῆς τετάρτης
καὶ δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ
τελευτῆσαι ἐπὶ τριῶν που καὶ ἐξήκοντα τό-
σση. ὅτε καὶ Δημοσθένῳ κατὰ τὴν ἐπιτομήν ἐν Κα-
λαυείᾳ ἐπὶ Φιλοκλέους. λέγεται δὲ ἀφῆ-
κέναι Καλλιθένοισι πρὸς Ἀλέξανδρον σύστα-
σιν, προσκερῶσαι τὰ βασιλεῖ· καὶ κείνῳ
ἐπὶ τῶν λυπησῶν, Ἀναξιμένη μὲν αὐ-
ξῆσαι, πέμψαι δὲ καὶ Ξενοκράτει δῶρα.
ἀπέσκηψε δ' εἰς αὐτὸν ἐπιγράμμα καὶ Θεό-
κριτος ὁ Χῖος, οὕτως ποιήσας, ὡς φησὶν Ἀμ-
βρόσιος ἐν τῷ περὶ Θεοκρίτου.

Ἑρμείου εὐνούργου, ἢ δ' Εὐβούλου ἄμα
δούλου,

Σῆμα κείον κενόφρων τῷξεν Ἀριστο-
τέλους.

[Ὅς δ' ἄρ' ἔχει τὴν γαστρὸς φύσιν, εἴλετο
ναίην,

Ἀντ' Ἀκαδημίας Βορβόρα ἐν πορογραῖς.]

Ἀλλὰ καὶ Τίμων αὐτὸν κατὰ τὴν ἐπιτομήν, εἰπὼν,
Οὐδ' ἄρ' Ἀριστοτέλους εἰσαροσιζῶν ἀνεξήγητος.
καὶ οὐδ' αὖ μὲν ὁ βίος τῆ φιλοσόφου. ἡμεῖς δὲ
καὶ ἀφαιρῆσαι αὐτὸν ἐνετύχοντο, οὕτως πως
ἔχουσαις.

Posterius
distichum
adiicimus
ex Eusebio
& Plutar-
cho.

Ille aconita bibens litem fugit : hoc au-
tem
Nempe erat iniustus vincere scire do-
los.

Favorinus in Historia illa varia & confusanea quam scripsit, auctor est, Aristotelem ea ipsa in causa primū pro se orationem in genere iuridicali conscripsisse, ac dixisse, Athenis *Pirum super piro senescere, ac ficum super fico* existere. hoc est, Sycophantarum & calumniatorum ingentem esse copiam. In Chronicis Apollodori scriptum est, natum Aristotelem anno primo olympiadis nonagesimæ nonæ: Platoni se adiunxisse anno ætatis decimoseptimo: versatum cum eo annos viginti: venisse autem Mitylenem cum esset prætor Eubulus, anno quarto Olympiadis centesimæ octavæ: cuius anno primo cum obiisset Plato (erat tum archon Theophilus) ad Hermiam esse profectum: ibique annos egisse tres. Deinde archonte Pythodoto ad Philippum venisse anno secundo Olympiadis centesimæ nonæ, cum iam xv. annos natus esset Alexander: Athenas verò Olymp. centesimæ undecimæ anno secundo. Scholæ in Lyceo præfuisse annos xiiii. inde Chalcidem profectum anno tertio Olymp. xiv. supra centesimam: demum obiisse anno ætatis lxxiii. quo quidem tempore Demosthenem quoque aiunt in Calabria extinctum, prætor Philocle. Fama est Aristotelem, quòd Callisthenem Alexandro commendasset, in eius offensionem atque odium incidisse: qui, ut Aristotelem vreret, Anaximenem auxerit ornarique, & Xenocrati dona miserit. Aristotelem falsè irrisit Theocritus Chius, facto in eum epigrammate tali, ut refert Ambryon in iis quæ de Theocrito scripsit:

*Hermia eunucho simul & seruo monu-
mentum
Inane inanis hic Stagirita posuit.
Qui ventri addictus, miser, accoluit
lutulentum
Fædumque Borborum relicta Acade-
mia.*

Momordit cum & Timon hoc ver-
su,
*Neque Aristotelis coniectationem ta-
diosam.*
Atque ita vixit Aristoteles. Nos verò in eius quoque testamentum incidimus, quod ita se habet:

Spero equidem bene ac prospere euenturum: verumtamen si quid humanitus accadat. hoc est Aristotelis testamentum. Testamenti executor & rerum omnium omnino administrator esto Antipater. Tantisper vero dum hereditatem adeat Nicanor, curatores sunt liberorum, Herpylidis, & relictorum bonorum, Aristomenes, Timarchus (Hipparchus) Dioteles, & si voluerit aut vacauerit, Theophrastus. Filiolam meam, ubi nubilis fuerit, volo Nicanori uxorem dari: sin quid ei acciderit, (quod nec dii sinant, nec sinent,) siue ante nuptias, siue post nuptias quidem,) sed liberis nondum natis, penes Nicanorem esto, & filium meum, & reliqua omnia pro ipsius & mea dignitate regere ac gubernare. Puellam igitur Pythaidem, filiumque Nicomachum cura habeat, resque eorum administret Nicanor suo arbitrio pro patre ac fratre. Quod si quid humanitus Nicanori prius acciderit, (quod absit,) vel nondum ducta in uxorem filia mea, vel iam ducta, nec liberis tamen natis: siquidem factum ab eo fuerit testamentum, uti ille iusserit, ita ius esto: sin minus, & conditionem Theophrastus probauerit, liceat illi puellam ducere, estoque ei ius idem ac Nicanori. Alioquin, administrator res cum puellae tum pueri, de communi curatorum & Antipatri sententia, prout optimum factu ipsis visum fuerit. Cura quoque sit, & curatoribus & Nicanori, memoribus nostri, & Herpylidis, (quando illa proba erga nos fuit, & cum quod ad reliqua attinet, tum etiam, ut si nubendi voluntas fuerit, maritus qui nostrae dignitati respondeat, illi detur. Danto autem illi e bonis nostris, praeter iam data, argenti talentum, famulas tres, si ita illi placuerit, & ancillam quam habet & puerum Pyrrhaum: & hoc amplius, siquidem Chalcide habitare voluerit, hospitium quod est horto iunctum: si Stagiris, paternas aedes: utram vero domum Herpylis elegerit, instruunto eam curatores suppellectile, prout & ipsis honestum, & Herpylidi commodum esse videbitur. Curam quoque Nicanor habeat Myrmecis pueri, ut honorifice, sicut nos decet, suis restituatur, cum vniuersis suis bonis que tradita nobis fuerunt. Esto etiam Ambra- cis libera: eisque post filiae nuptias dantur drachmae quingentae, & ancilla quam habet. dari etiam Thaleti volo, praeter ancillam aere emptam quam habet, drachmas mille, & ancillam aliam. Item Simo praeter id pecuniae quod iam accepit ad famulum comparandum, aut alius famulus ematur, aut iterum pecunia detur qua ipse sibi emere possit. Posteaquam autem filia mea nupserit, Tycho,

A Εσα μὲν δὲ. εἰ δὲ τί συμβαίη, τὰδ' διέτετο Αρειστοτέλης ἐπιτροπον μὲν εἶ) πρῶτων καὶ Δραπιδίος Αντιπάτρου· ἕως δὲ δὴ Νικάνωρ καταλάβῃ, ἐπιμελείσθαι Αρειστομένην, Τίμωρον, [Ἰππάρχον,] Διοτέλην, Θεόφραστον, εἰάν βούληται καὶ εὐδέχεσθαι αὐτῶν, τῶν τε παιδίων καὶ Ερπυλίδος, καὶ τῶν καταλειμμένων. καὶ ὅτῳ ὄρα ἢ τῇ παιδί, * ἐκδοῦναι αὐτῶν Νικάνωρι. εἰ δὲ τῇ παιδί συμβῆ τί, (ὃ μὴ γήσῃ, ὅσῳ ἔσα) πρὸ τῶ γήσθαι, ἢ ἐπειδὴν γήσῃ, μήπω παιδίων ὄντων, Νικάνωρ κύριος ἔστω καὶ πρὸ τῶ παιδίου καὶ πρὸ τῶ ἄλλων διοικεῖν ἀξίως καὶ αὐτῶ καὶ ἡμῶν. ἐπιμελείσθω * δὲ Νικάνωρ ἔ τῆς παιδός καὶ τῶ παιδός Νικομάχου, * ὅπως αὐ ἀξιοῖ τὰ πρὸ αὐτῶν, ὡς καὶ πατὴρ ὦν καὶ ἀδελφός. εἰ δὲ τί πρὸτερον συμβαίη Νικάνωρι, (ὃ μὴ γήσῃ) ἢ πρὸ τῶ λαβεῖν τὴν παῖδα, ἢ ἐπειδὴν λάβῃ, μήπω παιδίων ὄντων, εἰ μὲν μὲν τί ἐκείνος τάξῃ, τῶντα κύρια ἔστω. εἰ δὲ βούληται Θεόφραστος εἶ) μὲν τῆς παιδός, κατὰ τὸ πρὸς Νικάνωρα· εἰ δὲ μὴ, τοὺς ἐπιτροποις βουλευομένοις μὲν Αντιπάτρου, ἔ πρὸ τῆ παιδός, καὶ πρὸ τῶ παιδός, διοικεῖν ὅπως αὐ αὐτοῖς δοκῇ ἀρεστὰ εἶ). ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐπιτροποις καὶ Νικάνωρα, μνησθέντας ἐμοῦ καὶ Ερπυλίδος, (ὅτι αὐτοῦδ' αὐ πρὸ ἐμὲ ἔχρητο) τῶν τε ἄλλων· καὶ εἰ βούληται ἀδρα λαμβάνειν, ὅπως μὴ ἀράξιος ἡμῶν δοθῇ. δοῦναι δὲ αὐτῇ πρὸς τοῖς πρὸτερον δεδομένοις, καὶ ἄργυρίου τάλαντον ἕκ τῶν καταλειμμένων, καὶ τετραπαινας πρεῖς, εἰάν βούληται, ἔ τῆ παιδίσκῃ ἡ ἔχῃ, ἔ παῖδα τὸν Πυρραῖον. ἔ εἰ μὲν ἐν Χαλκίδι βούληται οἰκεῖν, τὸν ξειῶνα τὸν πρὸς τὰ κηπῶ· εἰ δὲ ἐν Σαργείῳ, τὴν πατρῴαν οἰκίαν. ὅποτέρῃ δὲ αὐ τούτων βούληται, κατασκευάσαι τοὺς ἐπιτροποις σκεῦειν οἷς αὐ δοκῇ καὶ ἀκείνοις κελεύς ἔχῃ, καὶ Ερπυλίδι ἰχθυῶς. ἐπιμελείσθω δὲ Νικάνωρ ἔ Μύρμηκος τῶ παιδὶς, ὅπως αὐ ἀξίως ἡμῶν τοῖς ἰδίοις ἐπικομιάσῃ σὺν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐ εἰληθῆσθαι αὐτῶ εἶ) ἔ * Αμ. γρ. ἔσακ. Βραχίδα ἐλθῆσαν, ἔ δοῦναι αὐτῇ, ὅτῳ ἢ πᾶς ἐκδοθῆ, πενταχοσίας δραχμας, ἔ πρὸ παιδίσκῃ ἡ ἔχῃ. δοῦναι δὲ ἔ Φαλῆ πρὸς τῇ παιδίσκῃ ἡ ἔχῃ τῇ ὠνήσει, χιλίας δραχμας ἔ παιδίσκῃ· καὶ Σίμωνι χρεῖς ἔ πρὸτερον ἄργυρεῖς αὐτῶ εἰς παῖδα ἄλλαν, ἢ παῖδα πρίασθαι, ἢ ἄργυριον δοῦναι. Τύχωνά δὲ ἐλθῆσαν εἶ) ὅτῳ ἢ πᾶς ἐκδοθῆ,

Malim δὲ
Vel ut postulat eorū conditio.
Legē, εἰ δὲ βούλ.

Lego δὲ ἄν-
 τις εἰς παῖδα
 εἰς παῖδα.
 ἄλλοι, ἢ παῖ-
 δα φρονήσασθαι,
 ἢ. Traie-
 etio est in-
 solentior,
 ut alibi a-
 pud hunc
 autorem,
 & Aristot.
 ipsum.
 γε. ὡς
 Γρυλλίωτος.
 α. Γρυλλίωτι.
 Lego, τὴν
 εἰκασι δὴ μὴ-
 πε α.

καὶ Φίλιωνα, καὶ Ολύμπιον, καὶ τὸ παιδίον
 αὐτῶν. μὴ πωλεῖν δὲ τῶν παιδίων μηδένα
 τῶν ἐμῶν θεραπευόντων, ἀλλὰ χρῆσθαι αὐ-
 τοῖς ὅταν εἰς ἡλικίαν ᾄδωνται, ἐλευθεροῦ-
 σθαι καὶ ἀξίαν. ὅτι μελεῖσθαι δὲ καὶ
 τῶν ἐκδεδομένων εἰχόνων * ὡς τὰ Γρυλλίω-
 να, ὅπως ὅτι τελεωθεῖσθαι ἀνατεθῶσιν, ἢ τε
 Νικαγόρου καὶ ἡ Προξένου, ἢ διανοοῦμεν
 ἐκδοῦσθαι, καὶ τῆς μητρὸς τῆς Νικαγόρου.
 καὶ τὴν Αεμνήσου τὴν πεποινημένην ἀνατε-
 ναί, ὅπως μνημεῖον αὐτῆς ἢ ὅτι ἀπαυετέ-
 λωθησε. Ἐ τῆς μητρὸς τῆς ἡματέρας * τὴν
 Δήμητρα ἀνατεῖναι εἰς Νεμείαν, ἢ ὅπου δὴ
 δοκῆ. ὅπου δὲ δὴ ποιεῖνται τὴν ταφὴν, ἐν-
 τὴν καὶ τὰ Πυθιάδος ὅσα ἀνελοῦσθαι θεῖναι, ὡς
 ὡς αὐτὴ προσέταξεν. ἀνατεῖναι δὲ καὶ Νι-
 καγόρου σαφῆντα, ἢ διχρὸν ὡς αὐτῶν κῦ-
 ξάμεν, ὡς λίθινα τετραπύχνη Διῖσωτῆρ,
 Ἐ Αθηνῶν σωτήρη, ἐν Σταγείρη.

Τούτων ἰσχυροὶ αὐτῶν αἱ ἀφ᾽ ἡλικίας τὸν ἔ-
 πον. λέγεσθαι δὲ καὶ λοπάδας αὐτῶν πλεί-
 στας ὄρεσθαι, καὶ Λύκωνα λέγειν ὡς ἐν
 πυέλῳ θερμῷ ἐλαίου λούοιτο, καὶ τὸ
 λαίον ἀφ᾽ ἑαυτοῦ. ἔνιοι δὲ καὶ ἀσκίον θερ-
 μῷ ἐλαίου ὅτι πηθεῖσθαι αὐτὸν τὰ σωμαχῶ
 φασί. καὶ ὅποτε κοιμῶτο, σφάραξιν χαλ-
 κῶν βάλλεσθαι αὐτῶν εἰς τὴν χεῖρα λε-
 χθῆς ὑποκειμένης, ἢ ἐκπεσοῦσθαι τῆς
 σφάραξος εἰς τὴν λεχθῆν, ὡς τὸν ψῆ-
 φου ἐξέχευτο. Αποφέρεισθαι δὲ εἰς αὐτὸν Ἐ
 ἀποφθέγματα κάλλινα τρυφή. Ερωτηθεῖς τί
 ὡς γίνεσθαι κέρδος τοῖς ψυδοδιδάσκουσιν, ὅταν
 ἔφη, λέγουσιν ἀλήθειαν, μὴ πῖς βῆσθαι.
 ὁ δὲ διδόντων ποτε ὅτι πονηρῶν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐλε-
 μούσιν ἔδωκεν, Οὐ τὸν ἔπον, εἶπεν,
 ἀλλὰ τὸν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἡλέησα. σίμωχός εἰσὶν
 λέγειν ὡς τε τοῖς φίλοις καὶ τοῖς φοιτηταῖς
 αὐτῶν, ἔνθα δὴ καὶ ὅπου ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἔτυχε,
 ὡς ἢ μὴ ὄρεσθαι, ἀπὸ τῆς ἀειχρόντος ἀέρος
 λαμβάνει τὸ φῶς. ἢ δὲ ψυχῆ, ἀπὸ τῆς μα-
 θημάτων. πολλάκις δὲ καὶ ἀποτεινόμενος, τοῖς
 Αθηναίοις ἔφασκεν ὄρεσθαι πύργους καὶ νόμους.
 ἀλλὰ πύργους μὴ χρῆσθαι, νόμους δὲ μὴ
 τῆς παιδείας, ἔφη, ὡς μὴ ρίζας εἶναι πικράς,
 γλυκῶν δὲ τὸν καρπὸν. ἐρωτηθεῖς τί γρηγορεῖ
 τῶν, Χάρις, ἔφη. ἐρωτηθεῖς τί βστὶν ἐλπίς,
 Εξηγησάμενος, εἶπεν, ἐνύπνιον. Διογῆρος ἰσχυρὰ
 αὐτῶν δίδοντας, ἰσχυρὰς, ὅτι εἰ μὴ λαβῶν, χρεῖαν
 εἶναι μεμελετηκῶς, λαβῶν, ἔφη, Διογῆρος μὴ
 τῆς χρεῖας καὶ τὴν ἰσχυρὰ ἀπολωλεῖσθαι.

A Phylo, Olympius & natus eius liberi sun-
 to. Puerorum qui mihi ministrant, ne-
 mo venito: sed eorum ministerio heredes
 utantur: atque ubi adoleuerint, ut erit
 quisque meritis, ita illos manumittunt.
 Dent etiam curatores operam, ut quas Gryl-
 lio faciendas statuas conduxit, Nicanoris,
 & matris eius, necnon Proxeni, patris
 eius, quam locaturus eram faciendam, ea
 uti perfecte dedicerentur: deditur etiam
 Arimnesti fratris mei statua que iam
 est perfecta, ut extet hoc eius monumen-
 tum, quando ille sine liberis decessit. Ma-
 tris quoque mee statuam Cereri consecrari
 volo in templo Nemeeo, aut ubi visum fue-
 rit. Vbicunque autem conditum ab ipsis cor-
 pus meum fuerit, eodem Pythiadis uxoris
 quondam mex, ossa, sicut ipsa mandauit,
 transferunto, & cum meis collocanto. De-
 dicet etiam Stagiræ, Ioui Seruatori, & Mi-
 nervæ Sospiti Nicanor, ubi saluus & incu-
 lumis fuerit, quæ pro eius salute voui, ani-
 malia lapidea cubitorum quatuor. Ita ha-
 bet Aristotelis testamentum. Aiunt
 quidam plurimas in eius hereditate pa-
 tinas fuisse repertas: testarique Lyco-
 nem, solitum Aristotelem, in folio ca-
 lidi olei pleno lauare corpus, & id o-
 leum postea diuendere: quidam addunt,
 solitum olei calidi utriculum stomacho
 imponere: ac quando cubitum iret, in
 manus capere globum æneum pelui sub-
 iecta ut cadentis in peluim globi sono ex-
 citaretur.

Referuntur ad Aristotelem auctorem
 pulcherrima apophthegmata hæc. Inter-
 rogatus quid lucri mendaces ex menda-
 cio consequerentur: Ut cum vera lo-
 quuntur, inquit, fides eis nulla habeat-
 ur. Cum vitio ipsi verteretur quod ho-
 mini improbo stipem dedisset: Ego verò,
 ait ille, haudquaquam τὸ ἔπον, hoc est
 hominis ingenium & mores: sed τὸ εἰ-
 θρωποι, hoc est, naturam humanam cu-
 ius est particeps, miseratus, dedi. Con-
 tinuè hoc & passim, siue inter amicos, si-
 ue inter discipulos suos, usurpabat, Ocu-
 lum quidem lumen à circumfuso aëre
 accipere: mentem verò à disciplinis. Sa-
 pe etiam in Athenienses inuehens, eos
 aiebat & triticum & leges inuenisse: cæ-
 terum, tritico quidem uti: at legibus non
 item. Artium liberalium radices dicebat
 esse amaras: fructus verò dulces. Interro-
 gatus, Quid citò senescit? Beneficium,
 ait. Item, Quid est spes? Vigilantis, in-
 quit, somniū. Cum ei Diogenes caricam
 offerret, intelligens Aristoteles accessisse
 Diogenem ut si ipse ficum non acciperet,
 dictum aliquod acutum in ipsum iaceret:
 accepta ficu, Diogenem dixit cum dicto
 quod parauerat, etiam caricam amisisse:

3

cumque ille iterum offerret, accepit, ac tollens Diogenem in altum, ut pueris solent, O magnum, ait, Diogenem! deinde ei reddidit. Tria opus esse ad eruditionem dicebat, Naturam, Institutionem, Exercitationem. Relatum est ei, fuisse ipsum a quodam conuictis profectum: tum ille, Me verò, inquit, absentem vel flagris cadat. Pulchritudinem plus aiebat commendationis quam ullam epistolam afferre. Alii dictum hoc Diogeni tribuunt: Aristotelem verò pulchritudinem definiisse, formæ venustæ donum: Socratem, tyrannidem modici temporis: Platonem; naturæ prærogatiuam: Theophrastum, tacentem fraudem: Theocritum, eburneum damnum: Carneadem, Regnum satellitibus non egens. Interrogatus, quid esset inter doctos & indoctos discriminis: Quantum; inquit, inter viuos & mortuos. Philosophiam dicebat dum quidem secundæ res sunt, ornamento esse: cum verò aduersæ, per fugium & solatium præbere. Parentes qui de bene instituendis liberis fuissent solliciti, maioribus honoribus esse dignos, iis qui genuissent tantum: his enim vitam solum: illis, hoc amplius vitæ bene & honestè degendæ rationes deberi. Cum gloriaretur quidam, quòd magna esset vrbe ortus: Non istud, inquit, spectandum est: sed quis magna & illustri patria sit dignus. Quæsitum est ab eo, Quid est amicus? Respondit, Animus vnus duobus inhabitans corporibus. Dicitabat idem, Hominum alios ita parcè viuere, quasi semper essent victuri: alios ita prodigè, quasi statim essent morituri. Sciscitanti ab eo cuidam, Cur grata esse solet vel longi temporis cum pulchris consuetudo ac congressus? Cæci hominis est, ait, id quærere. Interrogatus, quid ex philosophiæ studiis esset consecutus: Hoc, inquit, ut quæ alii legibus facere coguntur, ea ego sponte mea faciam. Rogatus, qua ratione possent discipuli plurimum proficere: respondit: Si eos qui præcedunt persequentes, eos qui sunt à tergo, non morentur. Loquaci cuidam, qui multum verborum apud eum effuderat, dicenti, Nunquid tædium tibi prolixa mea oratio attulit? Non hercle, inquit: non enim ad dicta tua animum aduertebam. Cum reprehenderetur à quodam, quòd stipem homini parum bono erogasset: (nam ita quoque hoc narratur,) Non homini, inquit, huic: sed humanitati dedi. Sciscitanti, Quomodo debeamus cum amicis agere: respondit, Ita ut eos nobiscum agere ipsi optauerimus.

A πάλιν δὲ δίδοντας, λαβὼν καὶ μετεωρίσας ὡς τὰ παιδία, εἰπὼν τε, Μέγας Διογῆνης, ἀπέδωκεν αὐτῷ. τριῶν ἔφη δεῖν παιδεία, φύσεως, μαθήσεως, ἀσκήσεως. ἀκρούσας ὑπὸ τίνος λυιδορείου, Ἀπόντα με, ἔφη, καὶ μασιγυῖται. ὁ καλλος πρῶτος ἔλεγχον ὅπισθολίου συστατικώτερον. οἱ δὲ τῆτο μὲν Διογῆνη φασὶν οἰσαδαί, αὐτὸν δὲ δῶρον εἰπεῖν ὁμορφίας. Σωκράτη δὲ, ὀλιγοχρόνιον τυραννίδα. Πλάτωνα, πρεσβύτερημα φύσεως. Θεόφραστον, σιωπῶσαν ἀπάτην. Θεόκλειον, * ἐλεφαντίνῳ ζυμίδῳ. Καρνεάδην, ἀδρυφόρητον βασιλείαν. ἐρωτηθεὶς τίνι διαφέροισιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδύτων. Ὄσα, εἶπεν, οἱ ζῶντες τῶν τεθνηκότων. πῶς παιδείας ἔλεγχον εἰ μὲν ταῖς δῦτυχίας εἶναι κόσμον, ἐπὶ δὲ ταῖς ἀτυχίας κατὰφυγῶν. τῶν γυνέων τοῖς παιδύσασθαι ἐπιμωτέροις εἶναι τῶν μόνον γυνησῶντων. τοὺς μὲν γὰρ, ὁ ζῆν, τοὺς δὲ, ὁ καλῶς ζῆν πρὸς ἀρχαίαι. πρὸς τὸν κενοχόμῳ ὡς ἀπὸ μεγάλης πόλεως εἶη, οὐ τῆτο * ἔφη σκοπεῖν, ἀλλ' ὅς τις μεγάλης πατρίδος ἀξίος ὅστιν. ἐρωτηθεὶς, τί ὅστι φίλος, ἔφη, μία ψυχή δύο σώμασιν ἐνοικεῖσα. τῶν ἀνδρῶπων ἔλεγε τοὺς μὲν, οὕτω φείδεσθαι, ὡς αἰεὶ ζήσομενοι. τοὺς δὲ, οὕτως ἀναλίσκειν, ὡς αὐτίκα τεθνηξομενοι. πρὸς τὸν πυθόμῳ, Διὰ τί τοῖς καλοῖς πολλῶ χρόνον ὁμιλοῦμεν, τυφλῶ, ἔφη, ὁ ἐρώτημα. ἐρωτηθεὶς τί ποτ' αὐτῷ πρὸς γυνεὶν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη, τὸ ἀεπιτάκτως ποιεῖν, ἃ τίνες ἀφ' τὸν ἀπὸ τῶν νόμων φόβον ποιοῦσιν.

Eρωτηθεὶς πῶς αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν οἱ μαθηταί, ἔφη, Ἐὰν τοῖς πρὸς ἑαυτὸν διακονῶντες, τοὺς ὑπεροχῶς μὴ ἀναμύωσι. πρὸς τὸν εἰπόντα ἀδολέγῳ, ἐπειδὴ πολλὰ αὐτῷ κατέπληθη, Μήτι σου κατεφλυάρησα; Μὰ Δί', εἶπεν. οὐ γὰρ σοὶ προσίχον.

Πρὸς τὸν αἰτίασάμενον ὡς εἶη μὴ ἀγαθῶν ἔρατον δέδωκας, (φέρεται γὰρ καὶ οὕτω,) Οὐ γὰρ ἀνδρῶπων, φησὶν, ἔδωκα, ἀλλὰ τὰς ἀνδρῶπων.

Ερωτηθεὶς πῶς ἀπὸ τοῖς φίλοις πρὸς φερόμεθα, ἔφη, Ὡς ἀπὸ δίκαιμεθα αὐτοῖς ἡμῖν πρὸς φέρεσθαι. πῶς δι-

Id est, damnum quo delectantur ut res ex ebore sua specie nos delectant: vel grande instar elephantis.

Malim ἔσθαι, διὰ οὐκ ἐστὶ τὸ δι' ἄρα οὐmittitur.

Cicero. *χαρισίω δὲ φησὶν ἀρετὴν ψυχῆς, * ἀγα-
 Iustitia est *μητικῶν τῶ κατ' ἀξίαν. Κάλιστον ἐφό-
 habitus a- *δρῆν τὰ γῆρα τὴν παιδείαν ἔλεγε. Φησὶ δὲ
 nimi, suam *Φαβωεῖνος ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς ἀπομνη-
 cuique tri- *μνήματων, ὡς ἐκάστοτε λέγει, Ω, Φί-
 buens di- *λοι, ὁσθεὶς φίλος. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἠθικῷ
 gnitatem. *ἐβδόμῳ βστ. καὶ ταῦτα μὲν εἰς αὐτὸν ἀνα-
 φέρεται. σὺνέγραψε δὲ πᾶμπλεῖστα βι-
 βλία. ἃ ἀκόλουθον ἠησοῖμιν ἀπογρά-
 ψαι, ἀφ' ἧς πρὸς πᾶσι λόγοις τῶν ἀδρό-
 σῶν ἀρετῶν.*******

- Περὶ δικαιοσύνης, α β γ δ.
- Περὶ ποιητικῆς, α β γ.
- Περὶ φιλοσοφίας, α β γ.
- Πολιτικῆς, α β.
- * Περὶ ῥητορικῆς,
- Γρύλλος, α.
- Μηνειδος, α.
- Σοφιστής, α.
- Μενέξενος, α.
- Ερωτικός, α.
- Συμπόσιον, α.
- Περὶ πλούτου, α.
- Περὶ πτωτικῆς, α.
- Περὶ ψυχῆς, α.
- Περὶ ἀρχῆς, α.
- Περὶ ἀρχαίας, α.
- Περὶ ἡδονῆς, α.
- Ἀλέξανδρος, ἢ ὑπὸ ἀποίκων, α.
- Περὶ βασιλείας, α.
- Περὶ παιδείας, α.
- Περὶ πάραδου, α β γ.
- Τὰ ἐκ τῆς νόμων Πλάτωνος, α β γ.
- Τὰ ἐκ τῆς πολιτείας, α β.
- Οἰκονομικός, α.
- Περὶ φιλίας, α.
- Περὶ τῆς πάσης ἢ πεπονθέναι, α.
- Περὶ ὀπίστημῆς, α.
- Περὶ ἐπεισιχῆς, α β.
- Λύσης ἐπεισιχῆς, α.
- Διαφρέσης σοφιστικῆς, α.
- Περὶ εἰσπρατικῆς, α.
- Περὶ εἰδῶν καὶ ἡρώων, α.
- Περὶ ἰδίων, α.
- Υπομνήματα ὀπίστηματικῆς, γ.
- Προτάσεις πρὸς ἀρετῆς, α β γ.
- * Ενστάσις, α.

Vetus *ΕΙ* *Περὶ τῆς ποσαχῶς λεγομένης, ἢ κατ' ἀξίαν*
ἡσιν, α.
 Vetus *Περὶ παθῶν ὀργῆς, α.*
ἡσιν, & non α.

A Iustitiam aiebat esse virtutem quæ suam
 cuique dignitatem tribuit : Philosophiam, pulcherrimum esse senectutis viaticum aiebat. Refert Favorinus libro secundo Commentariorum, solitum eum identidem dicere, Cui sunt amici, ei nullus amicus : idque in septimo eius De moribus legitur. Hæc sunt quæ ei attribuuntur scitè & acutè dicta. Libros verò edidit quàm plurimos quorum catalogum subiiciendum duxi, ob singularem eius viri in omni literarum genere præstantiam.

- De iustitia, IV.
- De poëtis, III.
- De philosophia, III.
- Politici, II.
- De arte Rhetorica,

- Gryllus, I.
- Nerinthus, I.
- Sophista, I.
- Menexenus, I.
- Amatorius, I.

- C Conuiuium, I.
- De diuitiis, I.
- Liber, exhortationem ad philosophiam complectens, I.
- De anima, I.
- De votis vel precibus concipiendis, I.
- De generis nobilitate, I.
- De voluptate, I.
- Alexander, aut de colonis, I.
- De regno, I.
- De recta institutione, I.

- De summo bono, III.
- D Excerpta ex Platonis legibus, III.
- Excerpta ex eiusdem Republica, II.
- Oeconomicus liber, siue, de domo bene administranda, I.

- De amicitia, I.
- Quid sit affici aut affectum esse, I.
- De scientiis, I.
- De criticis siue contentiosis syllogismis, II.
- Solutiones criticæ, IV.
- Distinctiones sophisticæ, IV.
- De contrariis, I.

- E De formis & generibus, I.
- De propriis, I.
- Commentarii epicherematici, III.
- Propositiones de virtute, III.
- Ενστάσις, α.

- De iis quæ variis modis dicuntur, aut cum adiectione, I.
- De perturbationibus iræ, I.

V I T A.

De moribus, V.
De elementis, III.
De scientia, vel pro defensione scientiæ, I.
De principio, I.
Divisiones, aut distinctiones XVII.
Eorum quæ ad diuidendi rationem pertinent, I.
De interrogatione & responsione, II.
De motu, II.
Propositiones, I.
Propositiones criticæ, IV.
Syllogismi, I.

Analyticorum priorum, IX.
Analyticorum posteriorum magnorum, II.
De propositis quæstionibus, I.
Methodica, VIII.
De eo quod est melius, I.
De idea, I.

Definitiones, quæ Topica præcedunt, VII.
Syllogismorum, II.
De ratione conficiendi syllogismos, & de eorum terminis, I.
De eo quod est optabile, & eo quod est per accidens, I.
De iis quæ doctrinam locorum præcedunt, I.
Topicus liber ad inueniendos argumentorum terminos, aut definitiones, II.

Affectiones, I.
Διαρηπτικόν, siue liber ad diuidendi rationem pertinens, I.
Mathematicus liber, I.
Definitiones, XIII.

Epichirematum, II.
De voluptate, I.
Propositiones, I.
De eo quod sponte fit, I.

De pulchro, I.
Theses epicherematicæ, XXV.
(Theses amatoricæ quatuor.)
Theses amicabiles, II.
Theses de anima, I.
Politica, II.
Politica acroasews, qualis est Theophrasti, VIII.
De iustis, II.
Artium compendium, II.

Artis Rhetoricæ, II.
Ars, I.
Ars alia, II.
Methodicus liber, I.

Α Ηθικῶν, α β γ δ [ε.]

Περὶ στοιχείων, α β γ.
Υπὲρ ὀπισθήμης, α.
Περὶ ἀρχῆς, α.
Διαρρέσις ἐπιχειρήσεων.
Διαρηπτικῶν, α.
Ερωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, α β.
Περὶ κινήσεως, * α.
Προτάσεις, α.
Προτάσεις ἐριστικῆς, δ.
Συλλογισμοὶ, α.

Ρ * Πρωτέρων ἀναλυτικῶν, α β γ δ ε ζ η [θ]

Αναλυτικῶν ὑπερών μεγάλων, α β.
Περὶ πωρολημάτων, α.
Μεθοδικά, α β γ δ ε ζ η.
Περὶ τῶ βελήμονος, α.
Περὶ τῆς ἰδέας, α.

Θεοὶ πρὸ τῆς τοπικῆς, α β γ δ ε ζ.

Συλλογισμῶν, α β.
* Συλλογιστικόν, καὶ ὄροι, α.
Περὶ τῶ αἰρετῶ καὶ τῶ συμβεβηκότος.
Τὰ πρὸ τῆς τόπων, α.
Τοπικὸν πρὸς τοὺς ὄρους, α β.
Πάθη, α.
* Διαρηπτικόν, α.

Μαθηματικόν, α.
Ορισμοὶ τελοκαίδεα.
Επιχειρημάτων, α β.
Περὶ ἡδονῆς, * α.
Προτάσεις, α.
Περὶ ἐκλογίου, α.
Περὶ καλοῦ, α.

Θέσις * ἐπιχειρητικῆς, πέντε καὶ εἴκοσι.

[Θέσις ἐρωτικῆς τέταρες]
Θέσις φιλικῆς, β.
Θέσις πρὸς ψυχῆς, α.
[Πολιτικῆς, β.]

Ε Πολιτικῆς ἀκροάσεως, ὡς ἡ Θεοφράστου, α β γ δ ε ζ η.

Περὶ διχαίων, α β.
Τεχνῶν σίμαγωγῆς, α β.
Τέχνης ῥητορικῆς, α β.
Τέχνη, α.
Ἄλλη τέχνη, α β.
Μεθοδικόν, α.

Cum aliis in hoc catalogo sunt de mendo suspecta: tum hic quoque locus: quare de re aliis.

γ. Συλλογιστικόν.

γρ. Διαρηπτικόν.

γρ. α β.

γρ. ἐπιχειρηματικῆς.

ARISTOTELIS

γρ. σιωπῶν. Τέχνης τῆς Θεοδέκτου * εἰσαγωγῆς, α.
 γρ. Πραγματείας. * Πραγματεία τέχνης ποιητικῆς, α β.
 μαπία. Ενθυμηματα ῥητορικά.
 γρ. αἰρέσεις. Περὶ μεγέθους, α.
 Ενθυμημάτων * ἀξιόσεως, α.
 Περὶ λέξεως, α β.
 Περὶ συμβουλείας, α.
 Σιωπῶν, α β [γ.]
 Περὶ φύσεως, α β γ.
 Φισκόν, α.
 γρ. Αρχύπυ. Περὶ τῆς * Αρχυτείου φιλοσοφίας, α β γ.
 Περὶ τῆς Σπύσιππου καὶ Ξενοκράτους, α.
 Τὰ ἐκ τῆς Τιμίου καὶ τῆς Αρχυτείων, α.
 Πρὸς τὰ Μελίσσου, α.
 Πρὸς τὰ Αλκμάμονος, α.
 Πρὸς πρὸς Πυθαγορείους, α.
 Πρὸς τὰ Γοργίου, α.
 Πρὸς τὰ Ξενοκράτους, α.
 Πρὸς τὰ Ζιῶντος, α.
 Περὶ τῆς Πυθαγορείων, α.
 Περὶ ζώων, α β γ δ ε ζ η θ.
 Ανατομῆς, α β γ δ ε ζ η.
 Εκλογή ἀνατομῆς, α.
 Ὑπὲρ τῆς οἰωτέτων ζώων, α.
 Ὑπὲρ τῆς μυθολογικῶν ζώων, α.
 Ὑπὲρ τῆς μὴ ἄνιαν, α.
 Περὶ φυτῶν α β.
 γ. Τακτικά, hoc est, de instruenda acie. * Ιατρικά, β.
 Nihil multo. Laertius tamen scripserat fortasse et sic in catalogo Theophrasti, νόμοι καὶ σοφιστικῶν καὶ. Περὶ μονάδος, α.
 Numero- rum notas passim esse corruptas nemo ignorat. Σημεῖα ἡμῶν, α.
 γ. Πρωτακτα γρ. ἐξηγήματα. Αστρονομικόν, α.
 Fort. Δικ. πύλων, VI apud Eustathium: Μηχανικόν, α.
 apud Ammonium legas Δικ. Περὶ κινήσεως, α.
 παλέμφι, mendosè, vt videtur. Περὶ μείσεως, α.
 Μνημορικόν, α.
 Απορημάτων Ομηρικῶν, α β γ δ ε ζ.
 Ποιητικῶν, α.
 Φισκῶν * καὶ σοφιστικῶν, ὅπως πρὸς τοὺς τετακοντα.
 Επιτεθεῶν ἀνθρώπων περὶ βλημάτων, α β.
 Εγκυκλίων, α β.
 Μηχανικόν, α.
 Περὶ βλημάτων ἐκ τῆς Δημοκρίτου, α β.
 Περὶ τῆς λίθου, α.
 Παραβολαί, α.
 * Ατακτικά, δεκάδυο.
 * Ἐξηγητικὰ καὶ ἡμῶν, τέσσαρα καὶ δέκα.
 * Δικαιώματα, α.
 Ολυμπιονικία, α.

A Artis Rhetoricæ introductio ad Theodecten, I.
 De arte poëtica dissertationes, II.
 Enthymemata Rhetorica.
 De magnitudine, I.
 Enthymematum diuisiones, I.
 De dictione, II.
 De consultatione, I.
 Collectanea, II.
 De natura, III.
 Physicus liber, I.
 De Archytæ philosophia, III.
 De Speusippi & Xenocratis philosophia, I.
B Excerpta quaedam ex Timæi & Archytæ sectatorum eius libris, I.
 Aduersus Melissum, II.
 Aduersus Alcmæonem,
 Aduersus Pythagoreos, I.
 Aduersus ea quæ Gorgias docebat, I.
 Aduersus Xenocratis decreta, I.
 Aduersus Zenonis scita, I.
 De Pythagoreis, I.
 De animalibus, IX.
 Rei anatomicæ, VIII.
C Excerpta rei anatomicæ, I.
 De animalibus compositæ ac diuersæ naturæ, I.
 De animalibus quorum fabulæ meminere, I.
 De iis quæ generationem impediunt, I.
 De plantis, II.
 De indiciis morum à corporis lineamentis, I.
 De iis quæ ad medicinam spectant, II.
 De vnitate, I.
 Signa tempestatum, I.
D Liber astronomicus, I.
 Liber opticus, I.
 De motu, I.
 De musica, I.
 De memoria, aut memoriæ arte, I.
 Quæstionum Homeriarum, VI.
 Poëtica, I.
 Rerum naturalium ordine literarum scripti libri, XXXVIII.
 Επιτεθεῶν ἀνθρώπων περὶ βλημάτων, α β.
E Encyclicorum, II.
 Liber de re mechanica, I.
 Problemata ex Democriti scriptis excerpta, II.
 De lapide, I.
 Parabolæ, I.
 Miscellanea, XII.
 Generatim exposita, XIV.
 Iura ciuitatum quarundam, I.
 Olympionicæ, siue, Nomina eorum qui in ludis Olympicis victores fuerunt.

V I T A.

Pythionice musici certaminis, I.
Pythicus liber, siue, oratio de ludis Py-
thiis, I.
Recensio Pythionicarum, I.
Victorie Dionysiacorum certaminum, I
De tragœdiis, I.
Διδασκαλίαι, α.
Prouerbia, I.
Lex commendationis, I.
De legibus, IV.

De categoriis, I.
De interpretatione, I.
Mores atque instituta ciuitatum
CLVIII. necnon separatim exempla
status democratici, oligarchici, ari-
stocratici, & tyrannici.

Epistolæ ad Philippum.
Selymbrianorum epistolæ.
Epistolæ ad Alexandrum, IV. ad Anti-
patrum. IX. ad Mentorem, I. ad
Aristonem, I. ad Olympiadem, I.
ad Hephæstionem, I. ad Themista-
goram, I. ad Philoxenum,
Ad Democritum carmina quæ ita inci-
piunt,

Αγέ θεῶν πρέσβυθ, ἑκατηβόλε,
Scripsit etiam Elegia, quorum initium,
Καλλιπέκρου μῆτρος θυγατερ. Hic est catalogus
librorum Aristotelis: ex quibus efficitur
summa versuum ducentorum & septua-
ginta, supra quadringenta quadraginta
quinque millia. His tot numero libris hæc il-
le docet, Philosophiã duas habere partes:
vnã quæ ad res agendas pertinet, & voca-
tur Practica: alterã, quæ ad scientiarũ co-
gnitionẽ, siue rerũ contẽplationẽ, & vo-
catur Theoretica. Ad practicam referri e-
thica & politica: quibus bene instituẽda
cũ ciuitatis tũ domus ratio cõtinetur. Ad
Theoreticam, cũ eã quæ est de natura, &
vocatur physica, tũ eã quæ ad disputãdi &
veri indagãdi rationẽ spectat, vocaturque
logica. vbi quidẽ Logica non summatim
aut pingui Mincerua tractatur: sed vt *scien-
tiarũ instrumentũ* accuratissimẽ. Eius cũ
duplicẽ finẽ statuisset verisimile & verũ,
utriusque explicauit: duabusque ad eorum
vtrũque facultatibus vsus est: dialectica
& rhetorica ad id quod est probabile: ana-
lytica & philosophica ad id quod est ve-
rũ: neq; est ab eo omissum quicquam non
modò quod aut ad inuentionem aut iudi-
ciũ faceret: sed ne quod ad vsum quidem.
Ergo quod ad inuentionem attinet, Το-
πικὴ & Methodικὴ libri propositionum
ingentem sylvam suggerent: vnde pote-
rit probabilium argumentorum copia de-
promi ad problemata defendenda oppu-
gnandãve. Ad iudiciũ spectat Analytica
priora & posteriora. Illis propositiones

A Πυθιονίκα μουσικῆς, α.
Πυθικός, α.
Πυθιονικῶν * ἑλεῖχοι, α.
Νίκα Διονυσιακῆ, α.
Περί τραγωδιῶν, α.
Διδασκαλίαι, α.
Γατριμίαι, α.
Νόμος συσαπτικός, α.
Νόμων, α β γ δ.
Κατηγριῶν, α.

B Περί Ἑρμηνείας, α.
Πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεύσαι ἐξήκοντα καὶ
ἑκατὸν, καὶ ἰδίαι δημοκρατικῆ, ὀλιγαρχικῆ,
ἀριστοκρατικῆ, καὶ * τυραννικῆ.
Ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον.
Σηλυμβρείων ἑπιστολαί.
Πρὸς Ἀλέξανδρον τέσσαρες ἑπιστολαί.
Πρὸς Ἀντίπατρον, ἐννέα. πρὸς Μέντορα, α.
πρὸς Αἰετίωνα, α. πρὸς Ολυμπιάδα,
α. πρὸς Ἡφαιστίωνα, α. πρὸς Θεμιστά-
ζον, μία πρὸς Φιλόξενον, α.

C Πρὸς Δημόκριτον ἔπη, ὧν ἀρχή,
Αγέ θεῶν * πρέσβυθ ἑκατηβόλε.
Ἐλέγη, ὧν ἀρχή,
* Καλλιπέκρου μῆτρος θυγατερ. γίνον-
ται αἱ πᾶσαι, μυριάδες σίχων τέσσαρες καὶ
τετταράκοντα πρὸς τοῖς πενταχιγαλίοις καὶ
δρακείοις ἑξοδμήκοντα. καὶ ἑσαῦτα μὲν
αὐτῶν πεπονημένα βιβλία. βούλε-
ται δὲ εἰ αὐτοῖς τὰδε διττὸν εἶναι τὸν καὶ φι-
λοσοφίᾳ λόγον, τὸν μὲν, ποικιλικόν, τὸν
δὲ, θεωρητικόν. καὶ τὸ ποικιλικόν, τὸν τε
ἠθικόν, καὶ πολιτικόν. οὗ τὰ τε πρὸς πό-
λιν, καὶ τὰ πρὸς οἶκον ὑπογεγραμμένα. τῶ
δὲ θεωρητικόν, τὸν τε φυσικόν, καὶ λογικόν.
οὗ δὲ λογικόν, οὐχ ὀλομερῶς, ἀλλ' ὡς ὄρ-
γανον ποσοχηρισμῶν. καὶ τούτου διττοῦς
ὑποθέμενος σκοποῖς, τὸ τε πιθανόν, καὶ τὸ
ἀληθές, διεσαφησε. δύο δὲ πρὸς ἑκάτερον
διωάμεσιν ἐχρήσατο, ἀφαιλεκτική μὲν καὶ
ρητορικῆ, πρὸς τὸ πιθανόν. ἀναλυτικῆ δὲ
καὶ φιλοσοφία, πρὸς τὸ ἀληθές. ὁ δὲ ἑστὶν
ὑπολόγιστος, οὔτε τῶ πρὸς δῦρεσιν, οὔ-
τε τῶ πρὸς κρίσιν, οὔτε μὲν τῶ πρὸς
χρησιν. πρὸς μὲν οὖν πλὴν δῦρεσιν, τὰ τε
Τοπικὰ καὶ Μεθοδικὰ πᾶρέδωκε πρῶτα-
σεων πλήθος. ἐξ ὧν τὰ θεωρητικὰ πι-
θανῶν ἑπιχρημάτων οἷον τε διπορῶν. πρὸς
δὲ πλὴν κρίσιν, τὰ ἀναλυτικὰ πρῶτα καὶ
ἕτερα. ἀφ' ἧν οὖν τῶ πρῶτων, καὶ

D ἠθικόν, καὶ πολιτικόν. οὗ τὰ τε πρὸς πό-
λιν, καὶ τὰ πρὸς οἶκον ὑπογεγραμμένα. τῶ
δὲ θεωρητικόν, τὸν τε φυσικόν, καὶ λογικόν.
οὗ δὲ λογικόν, οὐχ ὀλομερῶς, ἀλλ' ὡς ὄρ-
γανον ποσοχηρισμῶν. καὶ τούτου διττοῦς
ὑποθέμενος σκοποῖς, τὸ τε πιθανόν, καὶ τὸ
ἀληθές, διεσαφησε. δύο δὲ πρὸς ἑκάτερον
διωάμεσιν ἐχρήσατο, ἀφαιλεκτική μὲν καὶ
ρητορικῆ, πρὸς τὸ πιθανόν. ἀναλυτικῆ δὲ
καὶ φιλοσοφία, πρὸς τὸ ἀληθές. ὁ δὲ ἑστὶν
ὑπολόγιστος, οὔτε τῶ πρὸς δῦρεσιν, οὔ-
τε τῶ πρὸς κρίσιν, οὔτε μὲν τῶ πρὸς
χρησιν. πρὸς μὲν οὖν πλὴν δῦρεσιν, τὰ τε
Τοπικὰ καὶ Μεθοδικὰ πᾶρέδωκε πρῶτα-
σεων πλήθος. ἐξ ὧν τὰ θεωρητικὰ πι-
θανῶν ἑπιχρημάτων οἷον τε διπορῶν. πρὸς
δὲ πλὴν κρίσιν, τὰ ἀναλυτικὰ πρῶτα καὶ
ἕτερα. ἀφ' ἧν οὖν τῶ πρῶτων, καὶ

Lego, ἴσιν
χε.

Vetus ita
legit, ἢ πο-
ικιλικῆ ἑπι-
στολαί πρὸς
Φίλιππον. ἑ-
πιστολαί πρὸς
Φίλιππον. Σε-
λυμβείων
Ἐπιστολαί Ἀλ-
πίππου.
πρὸς Ἀντίπ.

γ. πρέσβυθ.
γ. Καλλιπέ-
κρου.

λήμματ'α κρίνεται. Ἀφ' ὧν δὲ τῶν ὑτέρων, ἢ
 σωμαγωγὴ δὲ ἐτάσσεται. πρὸς δὲ πλὴν ἡ-
 σιν, τὰ τε ἀγωνιστικά, καὶ τὰ πρὸς ἐρωτη-
 σεως, ἐριστικά τε, καὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων
 τε καὶ συλλογισμῶν, καὶ τῶν ὁμοίων ἑυτοίς.
 κριτικῶν δὲ πῆς ἀληθείας, τῶν μὲν καὶ
 φαντασίας ἐνεργημάτων, πλὴν ἀφ' ὧν ἀπέ-
 φώατο. τῶν δὲ ἡθικῶν, τῶν πρὸς πόλιν καὶ
 πρὸς οἶκον καὶ πρὸς νόμους, τὸν νοῦν. τέλος ὃ
 ἐν ἐξέτερο, ἡσιν ἀρετῆς ἐν βίῳ τελείῳ.
 ἔφη δὲ καὶ πλὴν βιδαμονίας συμπλήρωμα
 ἐκ τριῶν ἀγαθῶν εἶ). τῶν πρὸς ψυχῆν,
 αὐτῆ καὶ πρὸς τῆ δυνάμει καλῆ. ἐκ
 δούτερον δὲ, τῶν πρὸς σῶμα, ὑγείας, καὶ
 ἰσχύος, καὶ κάλλους, καὶ τῶν πρὸς ἀπλοσύων.
 τῶν δὲ ἐκτός, πλούτου, καὶ δόξης, καὶ
 δόξης, καὶ τῶν ὁμοίων. πλὴν τε ἀρετῶν μὴ
 εἶ) αὐτάρχη πρὸς βιδαμονίας. πρὸς δεῖ-
 στα γὰρ τῶν τε πρὸς σῶμα καὶ τῶν ἐκτός
 ἀγαθῶν, ὡς κακοδαμνησόντος τῷ σοφοῦ,
 καὶ ἐν πόνοις ἢ, καὶ ἐν πενίᾳ καὶ τοῖς
 ὁμοίοις. πλὴν μὲν τοὶ κακίας, αὐτάρχη πρὸς
 κακοδαμνίαν, καὶ ὅτι μάλιστα πρῆ αὐ-
 τῆ τὰ ἐκτός ἀγαθὰ, καὶ τὰ πρὸς σῶμα.
 τὰς τε ἀρετῆς ἔφη μὴ ἀχολουθεῖν. ἐνδεχε-
 σθαι γὰρ φρονιμὸν τίνα, καὶ ὁμοίως δίχαμον
 ὄντα, ἀκόλαστον καὶ ἀκρατῆ εἶ). ἔφη δὲ
 τὸν σοφὸν, μὴ εἶ) μὲν ἀπαθῆ, μετελο-
 παθῆ δὲ. πλὴν τε φιλίδου ὠρίζετο ἰσοτή-
 τ'α βινοίας * αἰτίστροφον. αὐτῆς δὲ πλὴν
 μὲν, εἶ) συγγρικῶν. πλὴν δὲ, ἐρωτι-
 κῶν. πλὴν δὲ, ξενικῶν. εἶ) δὲ καὶ τὸν
 ἐρωτὰ μὴ μόνον σιωποῦσας, ἀλλὰ καὶ φι-
 λοσοφίας. καὶ ἐραθῆσθαι δὲ τὸν σοφόν,
 καὶ πολιτῆσθαι. γαμήσθαι τε μὲν καὶ
 βασιλῆς συμβαῖσθαι. βίων τε τριῶν ὄντων,
 θεωρητικῶν, πρακτικῶν, ἡδονικῶν, τὸν
 θεωρητικὸν πρὸς ἐκείνους. βύχρησα δὲ καὶ τὰ
 ἐγκύκλια μαθήματα πρὸς ἀρετῆς ἀνά-
 ληψιν. ἔντε τῆς φισκοῖς ἀπλολογικώτατος
 πρῶτων ἐγύετο. ὡς καὶ πρὸς τῶν ἐλα-
 χίστων τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι. ἀφ' ὧν ἔστι
 ὀλίγα βιβλία σιωέγραφε φισκῶν ἀπομνη-
 μονιμάτων. τὸν δὲ Θεὸν ἀσώματον ἀπέ-
 φανε, κατὰ καὶ ὁ Πλάτων. ἀφ' αὐτῶν ὃ
 αὐτὸ πλὴν πρὸς οἰκονομίας μέγρε τῶν οὐρανίων.
 καὶ εἶ) ἀκίτην αὐτὸν. τὰ δὲ ὀπίσθια καὶ
 πλὴν πρὸς αὐτὰ συμπάσης οἰκονομείσθαι.
 εἶ) δὲ πρὸς τὰ πᾶσα σοιχεῖα καὶ ἀλ-
 λοπύμπιον, ὃς οὐ τὰ ἀήθεια σιωεσθῆναι.

αἰτίστροφον.

A quæ ad syllogismū assumuntur, examinantur: his, de recta illarū cōpositione & syllogismorū forma tractatur exquisitè. Ad usum pertinent libri De ratione disputandi, De interrogatione, Eristici, nec non qui de sophisticis elenchis ac syllogismis, & id genus argumentis sunt conscripti. Porro autem, indagandæ veritatis instrumenta censuit hæc: eorum quidem quæ vi illa animæ quam phantasiam vocamus, apprehēdimus, Sensum: eorum verò quæ sunt de moribus, & faciunt ad rem siue publicam siue familiarem, aut ad leges, Mentem. Finem bonorum unum constituit, virtutis usum in vita perfecta. Vitam beatam ait triplici hoc bonorum genere absolui ac perfici: animi videlicet bonis, quæ quidem ille prima, quod cæteris præstet, vocat: deinde corporis: quod genus, sanitas, robur, pulchritudo, & similia. postremò externis: ut sunt opes, generis nobilitas, gloria & similia his. Virtutem quidem non sufficere ad vitā bene degendā: adhuc enim desiderari & corporis & externa bona: ad eò ut sapiens miser futurus sit, si vel doloribus crucietur, vel paupertate, vel aliis id genus. Vitiositatem verò vel solam sufficere ut sit aliquis infelix, licet ei vel maximè externa corporisq; bona suppetant. Placet eidem virtutes non sequi sese mutuo: posse enim fieri, ut sapiens ac iustus sit aliquis, qui & intemperans sit atque incontinens. Sapientem ait perturbationibus animi moueri quidem: sed mediocriter moueri. Amicitiam definit mutux beneuolentiæ æqualitatē: species eius facit, aliā quæ est inter cognatos: aliā quæ est inter amātes: tertiā, quæ inter hospites. Amorem autē non cōgressus tantum causa, sed etiā philosophiæ, excitari.

D Cadere aiebat in sapientē, & ut amet, & ut ad rem publicā accedat: vxorē quinetiā ducturū, & vnā cū regibus victurū. At cū tria sint vitæ degēdæ genera, vnū in contēplando, alterū in agēdo, tertiū in fruēdo voluptatibus occupatum; Aristoteles principē locū ei quod in contemplatione versatur, tribuebat. Artes liberales quas Græci ἐγκύκλια μαθήματα vocāt, ad virtutem parandā magno vsui esse dicebat. In physicis solertissimus fuit causarū indagator: ad eò quidem ut etiam minimarum rerum causas redderet. Itaque multi sunt ab eo libri editi quæstionū physicarū. Deum, sicuti & Plato, corporis expertē pronūciauit: prouident iamque eius ad cœlestia usque corpora extendi: ipsum ait omni motu carere: res autem terrenas, pro ea quam habent singulæ cum cœlestibus cognationem & consensum, ita administrari. Præter quatuor elementa quintum vult esse, quæ sit corporum cœlestiū materia.

Motum

Motum eius diuersum esse : quippe quod in orbem moueatur. Animam quoque esse incorpoream : quæ sit nimirum entelechia prima corporis naturalis & organici, potentia vitam habentis. Entelechiam autem vocat, cuius quædam sit forma corporis expertis : eam facit duplicem : alteram quæ potentia *tantum* sit, sicut Mercurius est in cera, quæ natura sua apta est ad excipiendas formas ac figuras, & in æro statua : altera est quam vocat καὶ ἔστιν ἐπιτέλεια, eo quod habeatur insitque re ipsa in subiecto ei recipiendæ apto, qualis est perfecti Mercurii, aut absolutæ statuæ. Ait autem *corporis naturalis* : quia corporum alia sunt manu facta, vt artificum opera : quod genus turris, nauigium : alia à natura edita, vt planta & animantium genus. Ait, *organici*, siue instrumentalis, hoc est dicere, ad aliquid comparati, vt oculus ad videndum, auris ad audiendum. Ait *potentia vitam habentis* : quasi dicat in se ipso. Potentia verò minus est quàm ipso actu. Actu ipso est, vt cum dicitur qui vigilat, habere animam. *Potentia & ratione habitus*, vt cum is qui dormit. Ergo vt definitionis ambitu hic quoque contineretur, idèd vocem *potentia* adiecit. Multa quoque alia de multis pronunciauit, quæ recensere longum sit. Fuit enim Aristoteles vt summatus dicam, & laboris amantissimus patientissimisque, & ad inueniendum ingeniosissimus : quod vel superior librorum eius recensio indicat : sunt enim pene quadringenti libri qui ea continentur, de quibus quidem non dubitetur. Nam præter hæc alia plurima sunt, quæ ei tribuuntur, cum scripta, tum apophthegmata multa, quæ sunt scitè & acutè dicta, voce non scripto comprehensa. Octo fuerunt qui Aristotelis nomen gererent : quorum primus est hic : alter qui Athenis vixit, gessitque rempublicam, cuius etiam extant in genere iudiciali orationes non inuenustæ. Tertius est, qui super Iliade est commentatus. Quartus, Siculus orator qui Panegyrico Isocratis contraria oratione respondit. Quintus, qui Mythus dictus est, Æschinis Socratici familiaris. Sextus, Cyrenensis, qui de poëtica scripsit, Septimus fuit corporum exercitator, cuius meminit

A ἄλλοίαν δὲ αὐτῆς πλὴν κινήσειν εἶναι· κυκλοφορικῶς γὰρ. καὶ πλὴν ψυχῶν ἀσώματων, ἐπιτέλεια οὐσῶν πλὴν περὶ πλὴν. σώματος γὰρ φυσικοῦ, καὶ ὀργανικοῦ, δυνάμει ζώῳ ἔχοντος. διττὴ δὲ αὕτη ἔστι κατ' αὐτὸν· λέγει δὲ ἐπιτέλεια, ἧς ἔστιν εἶδος τὴν ἀσώματον· ἢ μὲν καὶ δυνάμειν, ὡς ἐν τῷ κηρῷ ὁ Ἑρμῆς, ὀπιτηδότητα ἔχον ὀπιτιδῶσαι τοὺς χαρακτῆρας· καὶ ὁ ἐν τῷ χαλκῷ ἀνδριάς. κατ' ἔστιν δὲ λέγεσθαι ἐπιτέλεια, ἢ τὸ σὺν τετελεσμένου Ἑρμῆ δὲ ἀνδριάς. σώματος δὲ φυσικοῦ· ἐπεὶ τῶν σωμάτων τὰ μὲν ἔστι χειρῶν κρηται, ὡς τὰ ὑπὸ τεχνιτῶν γινόμενα, οἷον πύργος, πλοῖον· τὰ δὲ, ὑπὸ φύσεως, ὡς φυτὰ, καὶ τὰ τῶν ζώων ὀργανικοῦ δὲ εἶπε, πούτεσι πρὸς τὴν κατεσθλασμένου, ὡς ἢ ὄρασις πρὸς τὸ ὄραϊν, καὶ ἢ ἀκοή πρὸς τὸ ἀκούειν. δυνάμει δὲ ζώῳ ἔχοντος, οἷον ἐν ἑαυτῷ. τὸ δυνάμει δὲ ἦπρον ἢ κατ' ἐνέργειαν. κατ' ἐνέργειαν μὲν, ὡς ὁ ἐξηγητῶς λέγεσθαι ψυχῶν ἔχει· κατ' ἔστιν δὲ, ὡς ὁ καθύδων. ἢ οὖν καὶ οὗτ' ὑποπίπτει, τὸ δυνάμει πρὸς ὀπτικῆ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα περὶ πολλῶν ἀπεφύλατο, ἀπὸ μακρόν αὖ εἶη κατὰ εὐθμεῖσθαι. πῶς γὰρ ὄλοις φιλοποιώτατος ἐγγύστερ καὶ ὀρετικώτατος· ὡς δὴ πρὸς ἐκ τῶν περὶ γεγραμμένων συγγραμμάτων, ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν ἐγγύς ἦκει τετρακοσίων, τὰ ὅσα γε ἀναμφίλεκτα. πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται συγγραμματα αὐτῶν, καὶ ἀποφθεγματὰ, ἀγράφου φωνῆς ὀσχηματα. γένησιν δὲ Ἀριστοτέλης ὀκτώ· πρῶτος, αὐτὸς οὗτ' ὀδύπτερος, ὁ πολιτῶσάμμος Ἀθῶσιν, οὗ καὶ διχρητικὴ φέρεται λόγισι χρεῖεντες· δεύτερος, περὶ Ἰλιάδος περὶ παραματθιδμός· τρίτος, Σικελιώτης ῥήτωρ, πρὸς τὸν Ἰσοκράτους πρὸς ἡγεῖκὸν ἀπὸ γεγραφῶς· τέταρτος, ὁ ὀπικητικὸς Μύθος, Αἰγίνου τῶν Σωκρατικῶν γνώμης· ἕκτος, Κυρλιωῶς, γεγραφῶς περὶ ποιητικῆς· ἕβδομος, παμδοτεῖλης, οὗ μέρμηται Ἀριστοξένος ἐν τῷ Πλάτωνος βίῳ· ὀγδοὺς, γεγραμ-

Aristoxenus in Platonis vita. Octauus igno-

ARISTOTELIS

ματικός ἄσπυρος, οὐ φέρεται τέχνη πλεονασμοῦ. τῷ δὲ Σταγείτου γέγρασι μὲν πολλοὶ γνώριμοι, ἀσπύρων δὲ μάλιστα Θεόφραστος.

A bilis quidam grammaticus, cuius circumfertur liber in arte grammatica, De pleonasmō. Stagiritæ nostri cū alii fuere multi discipuli, tum in primis excellens Theophrastus.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

βίος κατ' Αμμώνιον.

ARISTOTELIS VITA,

auctore Ammonio.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, τῷ μὲν γένει, ἐν Μακεδῶν πόλει, Σταγείρων υἱὸς Νικομάχου, ἰατροῦ Ἀμύντου τῷ Μακεδόνων βασιλέως ὄντι καὶ τὸν ἴδιον υἱόν, Νικόμαχον προσήγορεύσε, μνήμης ἔνεχεν τῷ οἰκείου πατρὸς. πατρὸς ὄν καὶ τὰ Νικομάχεια ἔγραψε. μητρὸς δὲ ἐν Φασιίδος. ἀμφοτέρω δὲ οὔτοι, ὅ, τε Νικόμαχος καὶ ἡ Φασις, ὃ γένος εἶχον ἀπὸ Ἀσκληπιοῦ. μάρτυρές δὲ τούτοις, ὃ εἰς τὸν Ἀριστοτέλει εἰρημῶν ὀπίγραμμα, τῶτον ἔστι τὸν ἔπον.

ARISTOTELES, genere Macedo; vrbē Stagiritæ fuit; Nicomachi, (qui erat medicus Amyntæ Macedonum regis,) filius: quæ

causa fuit cur filio suo Nicomachi nomen imponeret, in memoriam videlicet patris sui: hic est Nicomachus ad quem missi sunt qui vocantur Nicomachei libri. Mater Aristoteli Phæstis fuit: vterque autem parens, Nicomachus inquam, & Phæstis, generis originem habuerunt ab Æsculapio: quod etiam testatur hoc in Aristotelem epigramma:

Φασιίδος ἐν μνήμῃ, καὶ Νικομάχου γενετῆρος,
 Τῶν Ἀσκληπιαδῶν, δῖος Ἀριστοτέλης.
 Μετὰ δὲ πῶ τελευτῶ τῷ Νικομάχου καὶ τῆς Φασιίδος, ἀνάγεται ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὴν Προξένω Ἀταρνῆ. οὐ καὶ τῆς Ἐσφῆς ἀγαμέμνημος ὁ Ἀριστοτέλης, οὐ μόνον τὸν τούτου υἱὸν Νικάνορα ἀνέθρεψε, καὶ πᾶσιν παιδείαν ἐπαίδευσεν, ἀλλὰ καὶ υἱὸν αὐτὸν ἀκαιοποιήσατο. καὶ τελευτῶν, ἐν ταῖς οἰκείαις ἀγαθήναις ἐπέτρεψε πῶ εαυτῷ θυγατέρα Πυθαίδα δοῦναι γαμετῶν τῷ Νικάνορι. ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης, ἐπὶ νέος ἂν, πῶ τῷ ἐλθόντων παιδείαν ἐπαίδευστο, ὡς δηλοῖ τὰ γεγραμμένα αὐτῷ πρὸς Ποιητικῶν καὶ πρὸς ποιητῶν. ἐπὶ μὲν τοῖς τῷ Ὀμήρου πρὸς βλήματα, καὶ αἱ Ῥητορικῶν τέχναι. Ἐπὶ ἀκαθίδεκα δὲ ἐτῶν γένος, καὶ τῆς Πυθίας κελουούσης αὐτῷ φιλοσοφεῖν, γέμεται ἐν Ἀθῆναις. ἐνθα φοιτᾷ Σωκράτει, καὶ σιῶσι τούτων ἔτη τέσσα. τελευτησάντων δὲ τῷ Σωκράτει, φοιτᾷ Πλάτωνι. καὶ τούτων σιῶσι ἔτη εἰ-

Νicomacho genitus fuit hic patre, Phæstide matre,

(Ambo Æsclepiada,) dicitur Aristoteles.

Mortuis Nicomacho & Phæstide educatus est Aristoteles apud Proxenum quendam Atarneum: cuius educationis memor Aristoteles, Nicanorem Proxeni filium, non eduxit tantum, & omnibus honestis artibus erudit: sed & in filium sibi adoptavit: ac cū morti propinquus testamentum faceret, mandavit ut Nicanori filia sua nuptum daretur. Enimvero Aristoteles artes quas erudiuntur ingenui, iuuenis didicit: quod vel ex eius scriptis, quæ partim ad rem poëticam, partim ad poëtas ipsos spectant, licet intelligere: itémque ex Quæstionibus Homericis, & variis eiusdem de arte Rhetorica libris. Cum autem annum ætatis ageret xvii. monitus oraculo Pythico ut se studiis philosophiæ dederet, Athenas venit: vbi Socratis fuit discipulus: tresque cum illo annos egit. Deinde illo è viuis sublato, Platonem au-

diuit : idque spatio annorum viginti, tantaque in studiis diligentia fuit, ut domum eius vocitaret Plato, Domum anagnostæ. Falsum est autem quod quidam putant, Aristotelem, viuentē adhuc Platone, scholæ eius contrariam in Lyceo scholam instituisse. Quī enim fieri potuit? cū quidem eo tempore gratia & auctoritate plurimum apud Athenienses valeret Chabrias & Timotheus, qui è ducibus Atheniensium, & Platonis cognatis fuerunt. Non desunt tamen qui id affirmant, eò impulsī quòd in multis Platonī contradicit Aristoteles. Quibus respondendum est, Aristotelem non ipsi simpliciter Platoni contradicere; sed iis qui dicta eius minùs rectè sunt interpretati. Quòd si & Platoni ipsi aliquando contradicit, quid mirum? Nam hīc quoque Platonem ille sequitur auctorem. Ipsius enim sententia est, Veritatem rebus omnibus esse antepōendam: quin eiusdem verba hæc sunt: *Charius quidem Socrates, sed veritas charissima.* & alibi, *Socrates quid in quid dicat, parum solliciti esse debemus: de veritate verò multum esse sollicitos oportet.* Idem ergo ab Aristotele quoque factum: etiam sicubi præceptoris decreta labefactauit atque conuellit: quippe in eo illi obtemperans, dum veritatis partes tuetur. Amorem quidem suum in Platonem abundè testatus est Aristoteles, quando etiam aram ei dedicauit, cum hac inscriptione,

*Gratus Aristoteles struit hocce altare Platoni,
Quem turba iniuste vel celebrare nefas.*

Verfatus est Aristoteles cum Platone annos viginti. Platoni autem mortuo successit in schola Speusippus eius ex sorore (Potonen vocabant) nepos. Aristoteles verò in Macedoniam profectus, Alexandrum Cistiænen instituit: atque ad eò magna pars regni eius fuit. Nam qui in magna potentia esset apud regem, potentia sua, ut decebat virum bonum, in promouendis tam priuatim singulorum, quàm communiter omnium commodis vsus est. Ac priuatim quidem multorum vtilitatibus eum consuluisse, indicio erunt, quæ extant

Tom. I.

A *χοσι. καὶ ποσούτων ἠσκησεν ὀπιμέλῃαν, ὥστε τὸν Πλάτωνα τὸν οἶκον τῆς Αἰσοτέλους, οἶκον ἀναγνωστῆς καλεῖν. οὐ γὰρ ἐπὶ ζῶντος τῆς Πλάτωνος ἀντιχοδόμησεν αὐτῷ ὁ Λύκειον ὁ Αἰσοτέλης, ὡς πῖνες ὑπολαβεδύμοιοι. πῶς γὰρ ἠδυνάτο, μέγα τότε δυναμῶν Χαβρίου τε καὶ Τιμαίου, τῶν Ἀθηνῶσι στρατηγῶν, καὶ τὰς γενεὰς προσηκόντων τῷ Πλάτωνι; πειρώνται γὰρ πῖνες λέγειν, ὅτι ἐπὶ ζῶντος Πλάτωνος, ἀντιχοδόμησεν αὐτῷ ὁ Λύκειον ὁ Αἰσοτέλης, ἐκ τῆς ἐν πολλοῖς ἀντίλεξι τῷ Πλάτωνι. πρὸς οὓς ῥητέον, ὅτι οὐχ ἀπλάως ἀντίλεξι τῷ Πλάτωνι, ἀλλὰ ποῖς μὴ νοήσασι τὰ τῆς Πλάτωνος. εἰ δὲ καὶ αὐτῷ τῷ Πλάτωνι ἀντίλεξι, ὁσὸν ἀποπον καὶ ἐν τοῦτοις γὰρ τὰ τῆς Πλάτωνος φρονεῖ. αὐτὸς γὰρ ὅτι λέγῃς, ὅτι μᾶλλον δεῖ τῆς ἀληθείας φροντίζειν, ἢ ἄλλο πῖνος. ἀμέλῃ καὶ ὅτι λέξεώς φησι*
C *ταυτῆ· Φίλος μὲν Σωκράτους, ἀλλὰ φιλοπάτη ἢ ἀλήθεια. καὶ ἀλλαχού· Σωκράτους μὲν ἐπὶ ὀλίγον φροντίζεον, τῆς δὲ ἀληθείας ὅτι πολύ. τῆτο οὖν καὶ ὁ Αἰσοτέλης πεποιήκειν, εἰ καὶ * μὴ ἀνέπρε-*
D *ψε τὰ ὑπὸ Πλάτωνος εἰρημῶνα. καὶ ταῦτα γὰρ σύμφωνα αὐτῷ διεσφάξατο, μὴ βουλομένης πρὸς ἀλήθειαν. ἀμέλῃ γὰρ, ὅτι πολλῶν δύνωιαν ἔχε πρὸς τὸν Πλάτωνα ὁ Αἰσοτέλης, δῆλον ἐκ τῆς καὶ βωμῶν ἀιεράσαι τῷ Πλάτωνι, ἐν ᾧ ἐπέγραψον οὕτω·*

*Βωμῶν Αἰσοτέλης εἰδρύσατο τῶνδε Πλάτωνος,
Ἄνδρος, ὃν οὐτ' ἀνεῖν τοῖσι κακοῖσι θεμῖς.*

Σιωπῶ δὲ τῷ Πλάτωνι ὁ Αἰσοτέλης ἔτη εἴκοσι. Μετὰ δὲ τῷ τῆς Πλάτωνος τελευτῶν ἀφαιδέχεται τῷ τούτου γολιῶ Σπύσιππος ὁ ἀδελφιδδῆς αὐτῆ· υἱὸς γὰρ ἦν Ἐπιποτῶνις, τῆς τούτου ἀδελφῆς. ὁ δὲ γὰρ Αἰσοτέλης ἐρχέσθαι ἐν τῇ τῆς Μακεδόνων πόλει, ἔνθα παιδούξ Αλέξανδρον τὸν Κτίσιον, καὶ μέγα μέρος γέγωνε τῆς τούτου βασιλείας· πολλὰ γὰρ ἐδωκῆθη αὐτῷ τῷ βασιλεῖ, καὶ τῇ δυνάμει δεόντως ἐχρήσατο, ὅτι ποιῶν καὶ ἐκάτω ἰδία, καὶ πᾶσι χρῆνῃ. καὶ ὅτι μὲν πολλοὺς ἰδία εἰποίησε, δηλώσεισιν αἱ φερόμεναι αὐτῆ

ὁ ij

Scrib. πῆ.

συσαπικαί ἑπιστολαὶ πρὸς τῶν βασι-
λέα. ὅτι δὲ καὶ κοινῇ πολλοὺς βί' ἐποίησε, δηλοῖ
δὲ, καὶ τὴν τῆς Σταγείρων πόλιν κεραιαφθει-
σθῆναι, πείθειν τὸν Ἀλέξανδρον αὐτὴν κτί-
ζειν· ὅθεν καὶ οἱ Σταγείται ἐορτὴν ἑπιτε-
λοῦσι τῶν Ἀριστοτέλει, Ἀριστοτελείδῃ αὐ-
τῶν παροναγερθῶντες· καὶ τὸν μῆνα δὲ,
ἐν ᾧ ἐορτὴ ἑπιτελεῖται, Σταγείτῳ παρονα-
γερθῶσι. καὶ τὴν Ἐρεσσὸν δὲ, τὴν τῆς Θεο-
φράστου πόλιν, μέλλουσαν ἀδικηθῆναι ὑπὸ
τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου, ἐλύτρωσε τῆς
ἀδικίας. Μετὰ δὲ ταῦτα, τελευτήσαστος
τῆς Σπείσιππου, γέλλοντα οἱ Ἀθηναῖοι
τὸν Ἀριστοτέλῃ· καὶ ἀμφοτέρω οὔτοι, ὁ
Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Ξενοκράτης, διεδέξαντο
τὴν τῆς Πλάτωνος σχολήν. καὶ ὁ μὲν Ξε-
νοκράτης, ἐπαίδευσεν ἐν Ἀκαδημίᾳ· ὁ δὲ
Ἀριστοτέλης, ἐν Λυκείῳ. Μετέπειτα δὲ
ἀνταρσίας ἡμορῶν ἐν τοῖς Ἀθηναίοις, ἦλ-
θεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν Χαλκίδι, εἰρηκῶς τοῖς
Ἀθηναίοις, ὅτι οὐκ ἔασω ὑμᾶς δις εἰς
φιλοσοφίαν ἀμύρτιν. καὶ γὰρ ἤδη ἦσαν τὸν
Σωκράτην φονεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι. ἐδή-
λωσε δὲ καὶ Ἀντίπατρον τῶν βασιλεῖ, ὅτι
δὲ ἐν Ἀθῆναις οὐδὲν εἶναι, ἐργῶδες.
εἶπε δὲ ὁ Ὀμηρικὸν ἐκείνο ἔπος.

Ὀρχη ἐπ' Ὀρχη γροῖσκι, σῦκον δ' ἐπὶ
σῦκῳ.

ὡς ἐκ τούτων ἐλέγχων τὰς τῆς Ἀθηναίων
συκοφαντίας. ἐπιδέρχεται δὲ αὐτῆς ὁ Ἀ-
ριστοτέλης ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ πολλὰ ἐδυ-
νήθη πρὸς τοῖς τότε βασιλεῦσι, πρὸς
τῶν Ἀλεξάνδρου, καὶ πρὸς τῆς Ολυμ-
πιάδι τῆς οὐτοῦ μητι, καὶ πρὸς Ἀντι-
πάτρου τε καὶ Φιλίππου. τῶν δὲ Ἀλεξάν-
δρου καὶ πρὸς βασιλείας ἐγραψεν ἐν ἐνι
μενοβίβλω, παιδύων αὐτὸν ὅπως δεῖ βα-
σιλεύειν. ἀμέλει καὶ σὺνώδουσεν αὐτῶν μέ-
γχι καὶ ἔσω τῆς Βραχμανῶν, ἐντὶ ἔσπεσε
τὰς ἀφροσύνας πενήτηντα πέντε πολιτείας.
σὺνώδουσε δὲ αὐτῶν καὶ ἐν τῆς Περσίδι· ἐν-
θα πολέμου ἡμορῶν, καὶ τελευτήσαστος
τῆς Ἀλεξάνδρου, ὑπέσπερξεν ὁ Ἀριστο-
τέλης ἐν τῆς ἐαυτοῦ πατρίδι. Μέτερος δὲ
γέροντι ὁ αὐτὸς ὡς τοῖς ἡγεσιν εἰς ὑπερβο-
λίῳ· ὡς φιλοσοφία δὲ ὑπερέβηκε τὰ ἀν-
δραπνα μέτρα, μηδὲν ἐλλιπὲς πρὸς αὐ-
τῆς πρᾶγματῶν αἰδέμενος· ἀλλὰ καὶ πολ-

A ipsius ad regem epistolæ, quibus ei
quosdam commendat. Quod autem
in commune quoque multis profue-
rit, testis est vrbs Stagira, hor-
tatu suafūque Aristotelis in inte-
grum ab Alexandro restituta, cum
prius æquata solo fuisset: cuius
beneficii ab Aristotele accepti ut
memoriam conferuent, Stagiritæ
festum celebrant, quod Aristo-
teleum nuncupant: mensēque
ad eum ipsum in quem festum illud
incidit, Stagiriten nominant. Sed
& Ereßum, Theophrasti patriam,
cum cogitaret Alexander graui mul-
tare infortunio, Aristoteles eam
periculo exemit. Deinde autem
cum supremum diem Speusippus
obiisset, Athenienses missis lega-
tis Aristotelem ad se accersunt:
atque ita duo hi, Aristoteles &
Xenocrates, scholæ Platonice suc-
cessores fiunt: docente in Acade-
mia Xenocrate, in Lyceo Ari-
stotele. Post hæc autem, facta
ab Atheniensibus quibusdam in eum
conspiratione, ille Chalcidem se
C recepit, dixitque Atheniensibus,
Ego verò non sinam vos bis in phi-
losofiam peccare. Socratē enim
iam antè interfecerant Athenienses.
Idem quàm sit plena res periculi
Athenis vitam degere, Antipatro re-
gi significauit, vsurpans illud Ho-
meri,

Ὀρχη ἐπ' Ὀρχη γροῖσκι, σῦκον δ'
ἐπὶ σῦκῳ.

D arguens ita studiosum τῶν συκοφαντιῶν & ca-
lumniandi Atheniensium ingenium.
Aristoteles igitur secundò in Macce-
doniam venit, magnaque fuit apud
reges Macedonice auctoritate, Ale-
xandrum, matremque eius Olym-
piadem, necnon Antipatrum, Phi-
lippumque. Alexandro quidem librum
composuit singularem De regno,
quo explicat ei quale sit boni regis
officium. Sanè etiam in expeditio-
ne illa Asiatica ad Brachmanas vs-
que eum comitatus est: apud quos
nobile illud opus De legibus & in-
stitutis ciuitatum cclv. constru-
xit. Persidem etiam cum Alexan-
dro peragrauit. vbi cum exorto
bello vitam rex finisset, rediit
Aristoteles in patriam. Insigni por-
rò fuit vir hic morum lenitate ac
comitate. In studiis verò philoso-

phix modum ingenii humani excessit: nullam enim philosophix partem attingit, quam non perfectè tractauerit: quinimò multa ipse (quæ fuit eius sagacitas & ingenii acumen) inueniens, vniuersam absoluit philosophiam, & consummauit. In logica quidem inuentum eius est, quodd præcepta disputandi à rebus ipsis de quibus disputatur, separauit, & demonstrandi viam ac rationem docuit. Nam qui cum ætate præcesserunt, etsi demonstrare illi quidem poterant: demonstrationem tamen facere nesciebant. prorsus vt idem ipsis vsuuciret, quod iis qui calcæos quidem conficere nesciunt, calcæis tamen vti norunt. In physicis inuentum eius est, quinta illa essentia. In Theologia, etsi nullum eius extat inuentum, perfectè tamen eius omnes partes est exsecutus. Non enim, vt quidam falsò putant, terrestria tantùm, & quæ ad mundum hunc pertinent, nouit Aristoteles: sed & illa quoque quæ supra hunc mundum sunt. Patet hoc vel ex illo loco libr. viii. Physicæ acroasews, vbi ait primam causam, neque per se neque per accidens motui esse obnoxiam. quibus verbis indicat, Deum neque corpus esse, neque villo modo partibilem. Vixit omnino Aristoteles annos lxxiii. Annum siquidem agens xvii. ad Socratem accessit: quicum vixit annos iii. item cum Platone, annos xx. A Platonis verò obitu vixit adhuc annos xxiii. Hæc sunt quæ de vita Aristotelis dicere habuimus.

Α λὰ αὐτῆ περὶ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐαυτοῦ ἀγχινοίας, πῶς ὅλιγῳ κατῴρθησε φιλοσοφίᾳ. τῆ μὲν γὰρ λογικῆ περὶ ἐπέθηκε, ἀφαιρῶν τὰς χροῖνας ἀπὸ τῶν πραγμάτων, καὶ ποιήσας τὴν ἀποδεικτικὴν μέθοδον. οἱ γὰρ πάλαι, ἀποδείξαι μὲν ἤδεον, ἀποδείξεις δὲ ποιεῖν οὐκ ἠπίσαντο. ταῦτὸ πᾶσαι τοῖς σκελετομένοις μὲν μὴ διωαυμένοις, ἀποδείξαι δὲ χρῆσθαι διωαυμένοις. τῆ δὲ γε φυσικῆ περὶ ἐπέθηκε πῶς περὶ οὐσίᾳ. τῆ δὲ θεολογίᾳ εἰ καὶ μηδὲν περὶ ἐπέθηκεν, ἀλλ' οὖν ὅσον πρὸς αὐτῆς ἐπιπέτες ἐπραγματώσατο. οὐ γὰρ τὰ ἐγκόσμη μόνῃ ἤδῃ, ὡς τινες ὑπολαμβάνουσι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπερκόσμη. ὡς δηλοῖ ἔστι τῶν ὀνόματι λέγων τῆς φυσικῆς ἀκράσεως, λέγων, ὅτι ὁ περὶ αἰτίου οὐδὲ κατ' ἐαυτὸ κινητὸν ἔστιν, ὡς δὲ καὶ συμβεβηκός. ἐκ φύτου ἐσθλὸν κινητὸν, ὅτι οὐδὲ σῶμα ἔστι ὁ θεῖον, ὡς δὲ παθητὸν. ἔζησε δὲ τὸν συμπόνητα χρόνον ὁ Αριστοτέλης ἔτη ἐξηκοντατεία. ἐπιτακαμδέκατον γὰρ ἔτος ἄγων, φοιτᾷ Σωκράτει, ἔπειτα σὺν ἑσιν ἔτη τεία. σὺν δὲ καὶ τῶν Πλάτωνι ἔτη εἴκοσι. μετὰ δὲ γε πῶς τῶν Πλάτωνος τελευτῶν, ἔζησε ἔτη εἴκοσιτεία. ταῦτα λέγαν ἔχοντες πρὸς τῶν βίου τῶν Αριστοτέλους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΙΟΣ

ἔκ Διονύσιον τὸν Ἀλικαρνασσεῖα.

Αριστοτέλης, υἱὸς μὲν Ἰωὺ Νικομάχου, ὁ γένος καὶ τὴν τέχνην ἀναφέροντος εἰς Μαχάονα τὸν Ἀσκληπιοῦδ· μήτηρ δὲ Φαισίδος, ἀπογένου πινός τῆς ἐκ Χαλκίδος τὴν ἀποικίαν ἀναγαγόντων εἰς Στάγειρον ἐβλήθη δὲ ἔκ τῆς ἐπινηκυσίας καὶ ἐνάτιον Ὀλυμπιάδα, Διοτρεφούς Ἀθηῶσιν ἀρχόντος, γ' ἔτεσι Δημοσθένους παρεσβύτερος. ὅτι δὲ Πολυζήλου ἀρχόντος, τελευτήσμενος τῶ πατρὸς, ὀκτωκαίδεκατονέτος ἔχων, εἰς Ἀθῆνας ἦλθε· καὶ συσταθεὶς Πλάτωνι χρόνον εἰκοσαετῆ διέτριψε σὺν αὐτῷ. ἀποθανόντος δὲ Πλάτωνος, ὅτι Θεοφίλου ἀρχόντος ἀπήγετο πρὸς Ἐρμιῶν τὸν Ἀταρνέως τύραννον, καὶ τριετῆ χρόνον πρὸ αὐτῷ τείνας, ἐπ' Εὐβούλου ἀρχόντος εἰς Μιτυλήνῃ ἐχωρίσθη· ἐκείθεν δὲ πρὸς Φίλιππον ἤρχετο, καὶ Πυθόδοτον ἀρχόντα, καὶ διέτριψε χρόνον ὀκταετῆ πρὸ αὐτῷ, καὶ μετὰ τὸν Αλεξάνδρου. μετὰ δὲ τὴν Φιλίππου τελευτίῃ ἐπ' Εὐαγέτου ἀφικόμενος εἰς Ἀθῆνας, ἐσχολάζει ἐν Λυκείῳ χρόνον ἑτῶν δώδεκα. τὰ δὲ τριεκαίδεκάτω μετὰ τὴν Αλεξάνδρου τελευτίῃ, ὅτι Κηφισδώρου ἀρχόντος, ἀπέεισε εἰς Χαλκίδα, νόσῳ τελευτῶν, τείνα πρὸς τοῖς ἐξήκοντα βιώσας ἔτη.

D

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

βιβλίων, ἐκ τῆς γ' τῆς Στραβωνίου
Γεωγραφικῆς.

Εκ δὲ τῆς Σκηνήσεως οἱ τε Σωκρατικοὶ γέγονασιν, Εραστος καὶ Κορίσχος, καὶ ὁ τῶ Κορίσχου υἱὸς Νηλῆς, ἀμὴρ καὶ Αριστοτέλους ἠκεραμῆος, καὶ Θεοφράστου· Ἰσχυροδεδεγμένος δὲ τὴν βιβλιοθήκην τῶ Θεοφράστου, ἐν ἧ ἰὼ καὶ ἡ τῶ Αριστοτέλους. ὁ γὰρ Αριστοτέλης τὴν ἑαυτοῦ Θεοφράστου παρέδωκεν, ὡς καὶ τὴν γρηθὴν ἀπέλιπε. πρῶτος ὡν ἴσμεν σὺναγαγὼν βιβλία, καὶ διδάξας τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ βασιλέας βιβλιοθήκην σὺνταξιν. Θεοφράστου δὲ Νηλῆς πρὸ

ARISTOTELIS VITA,

ex Dionysio Halicarnassico.

Interpr. Hier. Volfio.

Aristoteles filius fuit Nicomachi, qui genus & artem referebat ad Machaonem, Æsculapii F. matre natus Phastide, à Chalcidensi quodam oriunda, ex eorum numero qui Stagira in coloniam profecti sunt. Natus autem est Olympiade xcix. triennio Demosthene maior, prætoris Athenis Diotrophe. Polyzelo autem prætoris, patre mortuo, decimum octauum annum agens, Athenas venit, & Platoni commendatus, viginti annos cum eo exegit. Platone autem, Theophilo prætoris, mortuo, abiit ad Hermiam Atarnei tyrannum: ac triennium cum eo moratus, Eubulo prætoris Mitylenas secessit: inde ad Philippum venit, Pythodoto prætoris: apud quem Alexandrum instituens, octo annos exegit. Post Philippi obitum, Euzeneto prætoris, profectus Athenas, duodecim annos in Lyceæ scholas habuit. Decimotertio autem, Alexandro mortuo, prætoris Cephifodoro Chalcidem migravit, ibique ex morbo decessit, cum tres & sexaginta vixisset annos.

DE LIBRIS ARISTOTELIS

ex lib. xiii. Strabonis, interprete Guil. Xylandro.

Protulit Scepsis Socraticos Erastum & Coriscum, & Neleum Corisci F. qui auditor fuit Aristotelis & Theophrasti: & huius etiam bibliothecam successione nactus est, in qua Aristotelis etiam fuit bibliotheca: nam Aristoteles suam Theophrasto tradidit, cui & scholam reliquit. Primus omnium, qui nobis sunt noti, Aristoteles bibliothecam conductis libris composuit, idque Ægypti reges facere docuit. Theophrastus bibliothecam Neleo tra-

E

didit. Hic libros Scepsin translatos posteris suis reliquit, ineruditis hominibus: qui incuriè positos sub clavis retinuerunt: cumque Attallicorum regum studium intellexissent, quibus Scepsis parebat, conquirentium libros ad instruendam Pergami bibliothecam; sub terra suos in fossa quadam occultauerunt. Ibi ab humore & blattis vitiatos, tandem qui ex ea erant stirpe Aristotelis Theophrastique libros Apelliconti Teio magna pecunia venderunt. Tenebatur is Apellico librorum amore, quàm philosophiæ studio maiore: itaque eosarum particularum quærens instaurationem, in noua libros transtulit exemplaria, lacunas non rectè implens: ediditque libros mendorum plenos. Vsu venit Peripateticis antiquis, qui post Theophrastum vixerunt, cum omnino libris carerent, paucosque duntaxat, præcipuè exoteticos, haberent: vt nulla de re exquisitè pertractando eam, philosophari possent, sed tantum de propositis disputarent. Posterioribus ab eo tempore quo libri isti sunt editi, facilius fuit philosophari, & Aristotelem imitari: quanquam ob mendorum multitudinem cogentur multa probabiliter modò dicere. Multum huc etiam Roma contulit: (statim enim à morte Apellicontis Sylla cum Athenas cepisset, bibliothecam illius recepit: quæ cum huc esset allata, Tyrannio à bibliothecæ præfecto obtinuit, vt sibi eorum vsus permitteretur, homo Aristotelis studiosus:) & librorum venditores nonnulli ineptis vsi librariis, neque cum exemplari descripta comparantes: quod & aliis accidit libris qui exscribuntur vendendi causa & Romæ, & Alexandræ.

ὅτι τῶν ἄλλων συμβαίνει τῶν εἰς πρῶτον γενομένων βιβλίων, ἔστι δὲ καὶ ἐν Ἀλεξάνδρῃ.

A δωκεν · ὁ δὲ, εἰς Σκῆψιν κομίσας, τοῖς μετ' αὐτὸν πρῶτος ἀνέδωκεν, ἰδιώταις ἀνδραποῖς · οἱ κατὰ χεῖρας εἶχον τὰ βιβλία, οὐδὲ ὀπιμιλῶς κείμηναι. ὅτι δὲ ἦσαν τὴν αὐτοῦ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων, ὑφ' οἷς ἡ πόλις, ζητωμάτων βιβλία εἰς τὴν κατὰ σκῆψιν τῆς ἐν Περγᾶμῳ βιβλιοθήκης, καὶ γῆς ἔκρυψεν ἐν δώρῳ γίτην. ὑποδὲ νοτίας καὶ σπηῶν κακωθέντα, ὅποτε ἀπέδοντο οἱ ἀπὸ τῶν γῆσις Ἀπελλίκων τὰς Τηῶν πολλὰν ἀργυρίων, τὰ τε Ἀριστοτέλους, καὶ τὰ Θεοφράστου βιβλία. ἡ δὲ ὁ Ἀπελλίκων φιλοβιβλος μάλλον ἢ φιλόσοφος. δὲ καὶ ζητῶν ἐπιμόρθησιν τῶν ἀφροδισμάτων, εἰς ἀπὸ γραφῶν κατὰ μετρώεγγε, τὴν γραφῶν ἀναπληρῶν ἐκ δὲ · ἔδωκεν ἀμφοτέρων πλήρη τὰ βιβλία. Σιωπῆ δὲ τοῖς ἐκ τῶν ἀειπάτων, τοῖς μὲν πάλαι τοῖς μὲν Θεοφράστον, ὅπως ἐκ ἔργου τὰ βιβλία, πλὴν ὀλίγων, καὶ μάλιστα τῶν ἔξωπεικῶν, μηδὲν ἔχον φιλοσοφεῖν πραγματικῶς, ἀλλὰ τοῖς ληκυθίζειν. τοῖς δὲ ὑπερῶν, ἀφ' οὗ τὰ βιβλία ταῦτα προήλθεν, ἀμεινον μὲν ἐκείνων φιλοσοφεῖν, ἔστι ἀριστοτελίζειν · ἀναγκάζουσαι μὲν τοῖς πολλὰ εἰκότως λέγειν, ἀλλὰ ὁ πλῆθος τῶν ἀμφοτέρων. Πολύ δὲ εἰς τὸ καὶ ἡ Ρώμη προσηλάβετο · (ὁ γὰρ μὲν τὴν Ἀπελλίκωνος τελευτῶν, Σύλλας εἶλε τὴν Ἀπελλίκωνος βιβλιοθήκην, ὁ δὲ τὰς Ἀθῶνας ἐλάτ · δὲ δὲ κομισαίσειον, Τυραννίων τε ὁ γεωμετρικὸς διεχρίσαστο, φιλαριστοτέλης ὢν, θεραπύσας τὸν ὅτι τῆς βιβλιοθήκης ·) καὶ βιβλιοπώλαι πῆνες, γεωφύσι φαύλοις χρωμένοι, καὶ οἱ ἀντιβάλλοντες. ὅτι καὶ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ἐν Σύλλα.

ΑΝαρχεὶς δὲ πάσαις ταῖς ναυσὶν ἐξ Ε-
φέσου, τεταῖος ἐν Πειραιῆ καθαρ-
μίᾳ· καὶ μνηστὴς, ἐξείλεν ἑαυτῷ πρὸς
Ἀπελλίκωνος τῆς Τηίου βιβλιοθήκῃ· ἐν
ἣ τα πλείστα τῶν Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφρά-
στου βιβλίων ἴω, οὐπω τότε σαφῶς γνωρι-
ζομένη τῶν πολλοῖς. λέγεται δὲ, κομίσθει-
σης αὐτῆς εἰς Ρώμην, Τυρδωνίωνα τὸν γραμ-
ματικὸν ἐπισκευάσασθαι τὰ πολλά· καὶ πρὸς
αὐτῷ τὸν Ρόδον Ἀνδρόνικον, ὑπερήσθηται
τῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων, εἰς μέσον φέρειν, καὶ ἀνα-
γράψαι τοῖς νῦν φερομένοις πίνακας. οἱ δὲ
πρεσβύτεροι ᾠκυπαθητικοὶ, φαίνονται μὴ
κατ' ἑαυτοὺς ἠγόμενοι χερσίν τε καὶ φιλόλο-
γοι, τῶν δὲ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου
γραμμάτων οὔτε πολλοῖς οὔτε ἀκριβῶς ἐν-
τετυχηότες, ἀλλὰ τὸν Νηλέως τῆς Σκηψί-
κληροτόμου (ὃς τὰ βιβλία κατέλιπε Θεο-
φράστου) εἰς ἀφιλοτίμοις καὶ ἰδιώταις ἀνδράσι
ποιεῖν ἀναγράψασθαι.

EX PLUTARCHO
in Sylla.

OMnibus post hæc nauibus soluit
ab Epheso, tertioque die in
Piræum appulit. Ibi sacris initiatus,
Apelliconis Teij bibliothecam sibi
exemit, in qua plerique Aristotelis
& Theophrasti habebantur libri, non-
dum planè vulgo cogniti. Fertur ea
bibliotheca Romam perlata, Ty-
rannionem grammaticum pietosque
libros compilasse: ab eo adeptum
B exemplaria Andronicum Rhodium,
in medium protulisse: atque edidif-
se ea, quæ hodie circumferuntur vo-
lumina. Et quidem apparet superio-
ris ætatis Peripateticos ipsos elegan-
tis ingenii studique fuisse: Aristote-
lis autem libros & Theophrasti, ne-
que multos neque accuratè legisse,
quòd hi à Nelei Scepsij (cui libros
Theophrastus reliquerat) hærede ad
rudes & sordidos homines peruenif-
sent.

SYNOPSIS ANALYTICA DOCTRINÆ PERIPATETICÆ, SEV OPERVM OMNIVM ARISTOTELIS.

In qua ex sedulo ac curiosè delibatis singulorum librorum capitulumque, prout ea suo ordine digesta sunt, documentis & conclusionibus, Peripatetica omnis Philosophia, facile breuiterque explicatur: & grauissima quæque summi Philosophi decreta dilucidè exponuntur.

Auctore *GVILLELMO DVVAL Pontesiano, Philosophia, Græca & Latina, in Parisiensi Academia Regio Professore & Doctore Medico.*

PRÆFATIO PARÆNETICA.

De usu, dignitate, & fructu Philosophiæ.

RERVM omnium quæ naturæ lege imperioque continentur, princeps Homo, et si quâ parte consilij, sapientiæ, & rationis est participes, diuinum atque adorandum animal & *ἡ δὲ ἄνθρωπος*, à veteribus fuerit appellatus; Vbi tamen ex utero matris, tanquam ergastulo, in amplissimum hoc mundi theatrum, viteque iucundissimam lucem prodit; quasi ab irata parente natura à primo suo ortu relictus, & antè damnatus quàm natus, inermis, nudus ac veluti miseræ suæ conscius, vagiens protruditur, quouis animante imbecillior. Neque enim duntaxat ab ipso vitæ principio infirmum est & fragile hominis corpus: sed & animus diuinæ licet naturæ compos, suas maculas, & congenitos næuos affert, peccatum & ignorantiam. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* inquit Psaltes regius. Enim verò peccatum illud originale, labemve primigeniam, quæ ab inobediente ac peruicaci Adamo, humani generis primo capite, in posteros omnes quotquot communi via & naturali generatione procreantur, transmissa est & quasi per traduces infeliciter propagata, eluit quidem ac repurgat Baptismi sacramentum in lege Euangelica, vt olim in Iudaica, circumcisio: sed remanet nihilominus in nobis peccati reliquiæ, & quasi vitiorum

ἰμπεριβύματα, fomites, suscitabula, inclinatio scilicet siue procliuitas ad malum, difficultas, torpor, siue languor ad bonum, mentis etiam tenebræ, cæcaque rerum omnium ignorantia. *Sensus quippe & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua:* atque vt Medea illa poëtica, vident omnes meliora probantque, & deteriora sequuntur. Sed & experimur nos non esse à natura doctos, nec nisi labore multo, longaque disciplina artes scientiasque posse comparare *ὁ βίος βραχύς, ἡ δὲ πρῆξι μακρὴ, ὁ δὲ κερὸς οὐκ ἔστι, ἡ δὲ πείρα, σφαλέρη, ἡ δὲ κείρα, χαλεπή.* *Vita breuis, ars autem longa, occasio præceps, experientia fallax, iudicium difficile,* inquit summus Medicinæ Dictator Hippocrates: Imò verò intellectus humanus similis est, *γραμματικὴ ἢ μὲν δὲ ἰσοπέδιον ἢ ἄπειρον, ἢ ἄπειρον, ἢ ἄπειρον, ἢ ἄπειρον.* *tabula rasa & nuda,* in qua nihil est actū descriptum, vt loquitur princeps philosophorum; ita vt nullus in humana mente, cognitionis, nedum philosophiæ color, nulla rerum species aut imago, nulla notio efformari, exprimique recte possit, nisi diligentiore studio quæsitis artibus ac disciplinis excolatur, & quasi illuminetur. His igitur humanæ naturæ malis, quasi epidemiis & hæreditariis morbis in humanum genus vniuersum tam atrociter grassantibus, succurrit ac medetur Philosophia, vera illa salus & panacea animorum, certissima vitæ humanæ directrix, dux, lux, fax, pax, inuentrix legum, mater urbium, virtutis in-

Deus terrestris.

psal. 50

Genes. 8.

Aph r. lib. 1.

cap. 4. 1.3. de Ani.

M. Tul-
lius lib. 5.
2^a est.
Tuscul.
Plutar-
chus lib.
de puer.
instit.

dagatrix expultrix vitiorum, magistra morum & disciplinæ, & ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ἀρραυσματώτης, & πᾶσι τὰς ἀρματώτης. Cum enim philosophia nihil aliud sit quam artificiosa cōpages, ordo, seriesque probè digesta omnium sciētiarum, (sive ex actiua sint, & mentis morumq; directoris, ac virtutis magistræ, sive cōtemplatrices & nudæ veritatis interpretes;) illa profectò ex clara certa que eorum omnium quæ sunt fiuntque cognitione & intelligentia, tanquam affuso cœlesti ac diuino Theoreticarum lumine, omnem quæ nobis congenita est, ignorantia caliginem depellit, mentemque vindicat ab erroribus; tū deinde ethicis sive moralibus practicarū disciplinarum (morales enim disciplinæ propriè practicæ dicuntur) documentis ac præceptionibus, vitiorum fibras ex animis radicibus euellit, insanos & lasciuientes appetitionum impetus coercet, ac cōprimit, prauas inclinationes extirpat, ad honestatē & virtutem mores cōponit, purā voluptate mētes implet, beatitudinem summumque bonum exquirat & procurat, tandemque Deo ipsi summè sapienti, summè bono, summè beato homines reddit quàm simillimos: vt vel hinc intelligi facilè possit, Philosophiæ finē & scopum esse, suauissimam & ineffabilem quandam hominum ἀποθέωσις, & quasi Deificationem, solis exploratā probis & sapientibus: atque, vt sapiēter Hierocles, Σὺ δὲ μὲν εἶ δὲ ἄλλοι ὄντων, καὶ δὴ ἴσταν. Hoc cum sciret regum ille sapientissimus Salomon, intelligeretque, magni ad vitā etiam Principum & Imperatorum momēti esse Philosophiam, diuinis illos verbis ad sapientiæ amorem & studia, ipse diuino impulsus spiritu, suauiter inuitauit, *Diligite*, inquit, *lumen sapiētiae omnes qui præestis populis. est enim candor lucis æternæ speculum sine maculā maiestatis Dei, & imago bonitatis illius.* Quamquā verba hæc sacra, non sic accipiēda esse putamus, quòd Sapiēs ille Hebræus solos principes aut magistratus, eosq; qui populis præsunt, ad philosophiam exhortetur, quæ cōmuni hominum bono nata est: sed vt hinc summorum virorum exemplo discant infimè sortis homines, serid, id est, non verbis & lingua tantum, sed re ipsa & factis philosophari: atque adeo philosophiæ finem tandem aliquando consequantur, qui summo bono, ipsique felicitati est coniunctissimus, imò ipsa potius est beatitudo, quam scilicet in veritatis, rerumq; diuinissimarum ac præstantissimarū iucundissima contēplatione; itēque in virtutis actione (qui duplex est philosophiæ finis) esse repositam magnus Aristoteles demonstrat. Quæ cum ita sint, quis tandē erit mortaliū adeo hebes & obtusus, quis à rectā ratione, Deique Opt. Max. communionem tam alienus, quis tam durum tamque pertinax ignorantia ac vitium accipiū, quis inquā

Sap. 6. &
7.

Lib. 1. &
10. Ethic.
ad Nicom.

A suæ nature ac felicitatis tā infensus hostis, virtutū osor, contēptor veritatis, qui his illecebris non moueatur, qui his stimulis ad sapientiæ studia amplexusq; non vrgeatur? Quid .n. attinet, philosophiæ necessitatem, vtilitatē, grauitatē, diuitias, amœnitatem, præstantiam, maiestatē, hoc loco pluribus cōmemorare? Quid Theoreticarum scientiarū, Physicæ, Mathematicarū, Theologiæ, quasi diuini nectaris delicias, ac cœlestem manna animorū? Quid practicarū Ethicæ, Oeconomicæ Politicæ sanctitatē, honestatē, gloriā, fructusq; longè vberimos ac suauissimos? Quid, inquā, artium effectricium opes, copiā, ingentiaq; cōmoda quasi cornua Amaltheæ necesse est diutius persequi, & bona omnia quæ ex sacro hoc fonte pene infinita scarutiūt, sigillatim percensere? si & iudicio sapientū, & quod omni exceptione maius est, restantibus ipsis diuinæ veritatis, æternæq; sapientiæ oraculis, humanæ naturæ præcipuum decus, summaq; dignitas & perfectio, atque, vt vno verbulo cōplectar omnia, admiranda illa ἀποθέωσις, quæ beatitudinis est apex & fastigium, ab vnus sapientiæ amore cultuque dependeat?

B

Ad summam, sapiens vno minor est Ioue, di- Horat.
nes,

C *Liber, honoratus, pulcher, rex denique regū.* Sanè verò natura, vel potius auctor naturæ Deus, eo fine hominem in mundum introduxit, & quasi in emporiū nundinasve Panegyricas demisit, vt cum res varii generis videret mirabili artificio dispositas, eas omnes quasi merces sibi propositas esse intelligeret, quarum pulchritudine excitatus, primum quidem miraretur & stuperet, deinde verò philosopharetur, & assiduè contēplādo, rerum causas summaq; principia rimaretur & cōprehenderet. Hinc corporis figurā ad contēplandū idoneā, celsam & rectā, hinc oculos in cœlū facilè mobiles obtinuit, ἀσπασίως: ideo dictus à Græcis, quasi ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου ὄντα, vel ἀπὸ τοῦ πλάτους: hinc locū habitationis medium, terrā nēpe sortitus est, vt inde tā cœlestia quàm terrena, & quæ interiecta ac immista sunt, cōmodè contēplaretur, spretisque caducis & vilioribus in diuiniora & sublimiora mētis acie intēderet: vt profectò totus homo ad Sapiētiam & Philosophiā natus atq; cōpositus videatur: siue corporis eximiā illā conformationē, situmque in mundo cōmodissimū & præstantissimū spectes, siue eam animi propensionem perspicias insitumq; desiderium, quo suadēte veluti ac incitante natura fertur vnusquisque ad artes & sciētiās. τῆς γὰρ ἀσπασίως τὸ εἶδός αὐτοῦ ἐπέχειται φύσει, inquit Aristoteles. *Tantusq; est, vt loquitur M. Tullius, innatus in omnibus cognitionis amor & scientiæ, vt nemo dubitare possit, quin ad eas res hominū natura nullo numero inuitata rapiatur. Videmusne vt pueri*

Lib. 1.
Metaph.
cap. 1.
Cicero li.
5. de fini-
bus.

ne verberibus quidē à contemplandis rebus perquirendisq; deterreantur? ut pulsī requirant, & aliquid scire se gaudeant? ut aliis narrare gestiar? ut pompa, ludis, atq; huiusmodi spectaculis teneatur, ob eaq; rem vel famē & suū perferat? quid verò, qui ingenuis studiis atq; artibus delectatur? nonne videmus eos nec valetudinis, nec rei familiaris habere rationē, omniaq; perpeti ipsa cognitione & scientia captos? & cæc. Enimverò cū Deus Opt. Max. homines ad sapiētiā destinasset, ac per hanc illos beatē, fœlicetq; reddere cōstituisset, nō modò corporis formā & organa cōposuit, ac preparauit, nō modò ipsius Sapiētiae cupiditatē, ingēsq; tribuit desiderii, sed etiā quēdā eius symbola, verisimilesq; cōiecturas quasi igniculos & semina scientiarū ipsorū hominū animis iniecit, ut in Magia cecinit Zoroaster, tantique nectaris suauitate,

Inperfit nobis labia arēscēte palato.

Quòd si nos Deus Opt. Max. ad otia sapiētiae lōgē diuinissima, ad virtutis officia præclarissima nasci & viuere voluit; si *οὐκ ἀδραποῖ εἰσιζαται εἰς τὸν κόσμον διατιθεῖ αὐτῷ τὴν ἔσσην, γὰρ αὐτῷ, ἔξ ἡμῶν διατιθεῖ, ἀλλὰ ἔξ ἡμετέριον αὐτῷ, hominē induxit in mundū, inspectore & arbitrum sui, operumq; suorū, nec solum contemplatorem, sed & enarratorē, ut præclare olim delicia superū Epictetus, quis erit officiorū suorū diuinæq; suæ originis vsq; aded immemor? quis rerum suarum tam parum sollicitus, qui se & ad Philosophicam cōtemplationē & ad virtutis exercitiū seriò non adiungat, applicetque diligentissimè? Quis, inquam, siue is adolescens, siue vir sit, siue senex, Epicurū, otii licet Magistrū, non audiat, & sequatur; qui cuiusq; ætatis homines, etiā pueros, ad Philosophiā adhortabatur, ipseq; suo exemplo id faciēdū persuasit? quem scilicet certa fides est, ab anno decimo quarto, Philosophiæ operatū esse, *μὴ πέντες τις αἰ, φιλοσοφῆται μελλέτω, μὴ πὲρ γὰρ οὐκ ὑπάρχει, κατὰ τὸν αἰσθητικῶν, οὐκ ἔστι αἰσθητικῶν οὐδὲς ἔστι, οὐκ ἔστι πᾶσι τῶν πρὸς τὴν ψυχῆν ὑγιαιόντων.* Neque adolescens aliquis cū sit, inquit, ideo philosophari differat; neq; licet senex, defatigetur. Nemo enim nō opportunè accedit ad animæ sanitatem. Sed hæc de Philosophia dicta sint *ἡμετέριον*: de quā longē quidem plura dici possunt & elegantius, sed nō maiora aut diuiniora, nec veriùs. Satis sit in hoc limine demonstrasse mortaliū neminem sine Philosophia beatum esse posse; eo scilicet genere beatitudinis quod naturæ viribus (de Christiana enim & supernaturali beatitudine nō pronuntiat Philosophus) possit obtineri. Si enim verè miser est, qui totus libidini ac vitiis mancipatus, animi præterea cæcitate tanta, & quasi inscitiae lethargo tenetur, ut ignoret omnia, & quasi lapis vix seipsum sentiat aut nouerit; Annon contrā beatus is cēsendus erit; qui integer vitæ, sceletisq; purus, virtutē omni studio colat, plurimis pro-*

desse studeat; & cū vitæ probitate, virtutis cōprehensionē, rerū que omniū, quoad fieri potest, *ὡς εἰδὴ χεῖρας*, cognitionē scientiamque cōiungat? Atqui is demum profectò Philosophus est, cuius Mens, notione veritatis; Appetitus siue volūtas, cultu veritatis gaudet ac delectatur: ut hinc facillè appareat, rectissimè D. Augustinum, ex Platone affirmasse, Philosophandi causam nullā aliā homini esse, nisi ut beatus efficiatur: itemque vsum Philosophiæ, ex animorū medela; dignitatē, ex hominum apotheosi; fructum, ex ipsa fœlicitate æstimari. Atque hæc quidem de Philosophia præfati æquum fortasse fuit, ne in salutata hospite ingredi videremur.

Que sit instituta Synopsis ratio, quod

Consilium?

AT enim verò cū talis tātaq; sit Philosophia, ut tota videatur ad summi verique Dei gloriā, & hominū salutem cōparata, nō est quòd mitetur quisquam, sapere aut Philosophari arduū esse ac perdifficile, (*τὸ γὰρ καλὰ, χαλεπὸν,*) & à duplici illo Philosophiæ Scopō, veritate & virtute, facillimum aberrare aut deflectere, cū virtus mediū teneat rationis, quod assequi sine magna cautione ac prudentia nemo potest; veritas autem lateat in puteo obscuritatis. Sed & Sapiētiā ipse Pater Sapiētiae, Deus Opt. Max. suis conclusit thesauris; sibi que vni sciētiā, ut dixit Plato, reseruauit; concessa Dæmonibus, id est, spiritibus illis creatis, subtilissimis ac rerum intelligentissimis, recta sentētia & opinione; hominib. verò relicta fere dubia, incerta, & instabili cogitatione; ut si horum nonnulli se sciētias qualdā consecutos esse suo studio & labore putent; eas minimā occasione amittant; quæ scilicet a laudis similes, cū manu teneri putantur, cōfestim effugiant & auolent. Quare licet sapiētiam ipsam natura & origine cœlestē, participatione terrenam fieri, & in humanū cōsortiū venire Deus permiserit, hominum sortem miseratus, qui Tantalī instar, in mediis sciētias, velut vndis, continua enecabantur siti; illam tamen iis non nisi ingēci laboris & diligentiae pretio vendidit, solusq; *φιλοσοφῶντες* ingeniosos, acres, generosos, laborisq; paciētes ad Philosophiæ cōsuetudinē admisit, ratus indignum, à voluptariis, ignauis, stupidis, otii que sectatoribus, tē tam sacram illotis manibus attrectari & cōtaminari. Hinc cū ignaui, inertes, & *φιλήδοτοι* plurimi sint, & stultorum infinitus numerus, ideo rari Philosophi, Sapiētes pauci, quos æquus amauit Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera virtus. quorū certē omnium nomina (ut de bonis imperatoribus dicebat Augustus) vnus anuli palā insculpi possent ac contineri. Atqui inter paucos vnus potissimum præcellit Aristot-

Lib. 19.
de Civ.
Dei c. 1.
In Gorgia, in
Theatet.

teles, ille, *Quo minor est, quisquis maximus est hominum*, ille, inquam, Scholæ Platonice *τὸς*, Naturæ Genius, Veritatis interpres, præco virtutis, Dei vnus æterni, Op. Max. assertor & vindex, Politicæ, Rhetoricæ, Poeticæ Doctor eximius, Dogmaticæ Philosophiæ Princeps, in quem omnes Sapien-tiæ artiumque optimarum atomi vndique confluxerunt, cuius denique, vt de Home-ro dictum est,

---- *ex ore profuso*

Manil.

*Omnis posteritas latices in dogmata duxit,
Amnemq; in tenues ausa est deducere riuos,
Vnius fecunda bonis.*

Cùm igitur in eo studiorum genere, quod ad Sapien-tiæ scientiarumque arcana pertinet, errare & labi facilè quiuis possit, nisi itineris ducem aliquem nactus sit certissimū, rerumque pertissimum; rationi sanè consentaneum duxi, vnum Aristotelem præ cæteris eligendum ac legendum esse; qui cùm in hoc genere plurimū excelluerit, palmamque summorum etiam virorū confessione præripuerit, quasi signifer & Antesignanus præeat, & quasi *δαδὸς* præluceat omnibus qui serid, doctè, grauiusque cupiunt Philosophari. Aristotelis ergo Philosophiam vt optimam ac præstantissimam (obganniant licet puridi quidam Grammaticuli, & ex infelice ramo, qui Iunoni infernæ sacer meritò dictus est, etiam nū dependentes) omnibus putauì anteponendam: in qua ideo perdiscenda, atque aliis etiam è suggestu explicanda, fateor me per multos annos non segniter, nec sine multorum lætissimorum & nobilissimorum auditorum fructu in principe hac Academia elaborasse. Sed cùm animaduertterem, doctrinā Aristotelis, vt sine cōfusione difficillimam, sic & sine prolixitate multiplicè & amplissimam esse, librisque quam plurimis ac iustis voluminibus, vt tanta res postulabat, effusam & explicatam; atq; adeo studiosos cōplures, partim doctrinæ obscuritate, partim rerum multitudine, partim vtraque deterritos, à grauissimi contextus planèque aurei lectione auocari, operæpretium me facturum existimaui, & literariæ reipublice gratissimū, si vniuersam Aristotelis Philosophiam in expeditam aliquā Synopsin cōtraherem, ac veluti coartarem; quæ sua breuitate, & claritate utilis esset & iucunda. Ingens fortasse consilium, audax facinus ac pæne præceps, totum velle Aristotelè cōplecti, idq; vno veluti fasciculo Synopseos; in cuius nēpe minimis operibus tot tantiq; viti olim desudarunt: Sed tua, Lector beneuole, humanitas & candor ignoscet, si bonū meum animum agnoscas, qui & amore Sapien-tiæ, & Aristotelis, & tui, hanc Doctrinæ Peripateticæ Synopsim instruxi & adornauì. Fecit tuæ publicæque utilitatis spes

aliqua, vt nullam audaciæ suspicionem incur-rere timuerim. Adde quòd cōpendium potius institui quàm pleniorè cōmentarium, qui nimirum Philosophiæ Aristotelis oracula ferè sola delibem, exponā, & summa sequar fastigia rerum. Quanquam & in tenui labor est, & in magna tabula pingere multa facilius est, quàm in exigua tabella omnia cōplecti. Vt vt res vertat, ecce tibi, Lector humanissime, cū editione noua eaq; ornatissima operum Aristotelis, nouā etiā Synopsim Doctrinæ Peripateticæ: sed ita nouam, vt prisce Philosophiæ, ipsique Aristoteli sit æquæua & *ὁμοχρονος*. Licet enim suæ breuitatis specie, texturaque & modulo suo nouitatē aliquam præferat; re ipsa tamē antiqua est Philosophia Peripateticorum: seu potius ipsa principis Peripateticorum Aristotelis doctrina (vnde etiam nomē habet) pura, pura, paucarū linearū angustis coercita, & in formulas quæsdā perbreues quasi legum, sententiarum, axiomatum redacta. Hanc boni & æqui consule, & beneuolus, si placet, excipe; neq; quanti sit laboris inquire curiosius. Satis enim est te scire, naturā & artem, in minimis vt triūphare; sic & cōniti ac desudare vehementius. Satius erit si credas me Synopsi mea ex elephanto muscam non fecisse, id est, ex magistro tyronem ac discipulum, ex Aristotele Du Vallium. Cæterū si tibi Aristoteles gratus est & cōmendabilis, quē orbis literarum vniuersus iure laudat, colit & amplectitur, erit sanè & hæc mea Synopsis tibi non iniucunda nec aspernabilis, quæ præcipuam imò omnem gratiā habeat ab Aristotele. Sed & tua cause, Lector Philosophe, in lucem prodit; quæ scilicet tibi in ipsa prioris Tomi fronte, primoque adpectu libri, doctrinam omnē Peripateticam cōpendiosè exhibeat, & totū, licet pusillum, Aristotelè statim repræsentet. Sic enim constructa est Catholica hæc Synopsis, vt relictis ferè cæteris, vnus Aristotelis doctrinam & decreta, Logica, Physica, Ethica, Oeconomica, Politica, Metaphysica & alia si quæ sint, breuiter explicet, & quid ille tot tantisque libris definierit, distinctè & luculèter aperiat, idque ferè methodo Analytica, vnde ipsa Synopsis nominata est: quæ scilicet tantā doctrinæ molē, quasi totum quoddā Philosophiæ corpus, in præcipuas suas partes, summaque capita resoluat, & in expeditam reducat epitomē. Vt ergo qui totius mundi exemplar circūferunt, nauigant tutius, sic & Analyticam hanc Synopsim, quæ est Peripateticæ doctrinæ Catholicū exemplar, quisquis secum habuerit, integramque attentè perlegerit, is profectò Aristotelicæ Philosophiæ orbē amplissimum, multis alioquin inuium & inaccessum, tutò, facilè, magnoque suo fructu decurret ac perlustrabit.